



1 (10) 2011

СПАДЩИНА





Михайло Солончук

Чорнобиль, 1988

1

Сивіють трави, злом погнуті,
Тривога в маминих словах...
Це незбагненно... А, по суті,-
Світ на частини розламавсь.
На дві недолі - чорну й сіру,
І та, і та - з'їда сльозу...
В розломі атом нищить віру
І гне дуби, немов лозу.
І ліс рудий зурмить дротами,
Диявол розмахавсь мечем
невидимим...

і раниць,

раниць...

І біла в горлі кров пече.

2

Так у безчасся йдуть літа,
Збагнути це не може розум.
...Був птахом, мить - і відлітав, -
Остання стадія лейкозу.
А в того вибрав ворон зір,
А в того силу атом виссе...
"А той дожив он до цих пір..." -
Щось вимагає, входить в спір...

І переводиться на пси все.

Ні, не присяга не дала
Зробити крок назад -
в спасіння...

Реактор світом же хитав...
Навіть не було б воскресіння.

Отак і вистояли всі,
Мов відстрілялись до патрона...
Нехай земля зійде в осі,
Якщо забудеться нам зона.

3

Чорнобиль свічкою палає,
І свічка та до нас волає...

Спадщина 1 (10) 2011

**Науково-популярний краєзнавчий журнал
для вчителів, учнів, студентів, краєзнавців**

Засновник:

відділ культури і туризму
Звенигородської
районної державної адміністрації.
Свідоцтво про державну реєстрацію
ЧС №439 від 26.08.2004

Редколегія:

О.М.Комаренко —

начальник відділу культури і туризму
райдержадміністрації.

С.С.Лячинський —

науковий співробітник районного краєз-
навчого музею, член Національної
спілки журналістів України.

О.М.Наріжна —

директор Звенигородського районного
краєзнавчого музею.

Г.П.Петрушевець —

методист райметодкабінету відділу
освіти райдержадміністрації.

О.Р.Рябова —

начальник архівного відділу районної
державної адміністрації.

Т.С.Рябова —

секретар президії районної ради вете-
ранів, член Національної спілки журна-
лістів України.

Редакція:

Редактор **Станіслав Лячинський**.
Відповідальний секретар **Олена Наріжна**.
Літпрацівник **Таміла Рябова**.

Комп'ютерна верстка,
колажі **Андрій Неумитий**.
Редакція працює на
громадських засадах.

Адреса редакції:

Звенигородський районний
краєзнавчий музей,
вул. Вячеслава Чорновола, 41,
20200 м.Звенигородка,
Черкаської області.

Здано до набору 20.03.11. Підп. до
друку 12.04.11. Формат 60х84/8. Папір
офсетний. Друк офсетний. Умовн. друк.
арк. 2,79. Обл. вид. арк. 3. Тираж 1000.
Зам.218.

Звенигородське комунальне
видавничо-поліграфічне підприємство.
20200, м.Звенигородка,
вул. Софії Терещенко,28.

Випуск здійснено при сприянні Зве-
нигородської районної ради, на ви-
конання заходів Звенигородської ра-
йонної державної адміністрації, пов'я-
зані з 25-ми роковинами Чорнобиль-
ської катастрофи.

ЗМІСТ

ЧОРНОБИЛЬ ЧОРНИЙ БІЛЬ ЗВЕНИГОРОДЩИНИ

Михайло Солончук

Трагедія мирного атому

2-3

Алла Слинько

Чорнобиль - наш біль

4-23

СПОГАДИ

Анатолій Налпенко

4

Микола Мінченко

5

Лілія Синиця

6

Роман Печений

7

Василь Чередніченко

7

Ліквідатори

8-15

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ.

А їм би ще жити і жити

16-19

Оксана Лісова

**Учасники ліквідації наслідків
аварії на ЧАЕС**

20-23

Наша книгарня

24



Не забувати про Чорнобиль

ТРАГЕДІЯ МИРНОГО АТОМУ ЖИТИ В ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ

25-та річниця Чорнобильської катастрофи -
пам'ятна подія 2011 року.

У тому, далекому вже квітні 1986 року, розпочалася нова епоха в історії людської цивілізації, почався відлік нового екологічного часу. Виживання - головна вісь, навколо якої крутяться всі суспільні механізми. Чорнобильська катастрофа - трагедія вселюдська.

Звенигородський район був і залишається одним з найбільш постраждалих від Чорнобильської катастрофи в Черкаській області. Постановою Кабінету Міністрів України № 106 від 23 липня 1991 року і додаткового розпорядження № 17-р від 12 січня 1993 року до забруднених зон віднесено 13 населених пунктів, два з них: Княжа і Чичиркозівка - до зони гарантованого добровільного відселення (3 категорія), решта - до зони посиленого радіоекологічного контролю (4 категорія).

Упродовж майже 20 років Україна, вже, як незалежна держава, долає наслідки цієї найбільшої в історії людства техногенної радіаційної катастрофи. Проте, що українці пережили аварію 7-го рівня ми дізналися лише в березні нинішнього року після вибуху на АЕС "Фукусіма-1" в Японії, де аварія класифікується четвиртим рівнем.

До 1990 року в Україні не було належного правового та законодавчого поля з питань радіаційного, соціального та медичного захисту людини від дії іонізуючого випромінювання. Про екологічну безпеку було сказано в прийнятій 16 липня 1990р. "Декларації про державний суверенітет України".

Надзвичайна актуальність вирішення проблем, обумовлених Чорнобильською катастрофою, знайшла відображення в Основному Законі України - Конституції України, прийнятій 28 червня 1996 року, статтею 16 Конституції передбачено, що "подолання наслідків Чорнобильської катастрофи - катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду українського народу є обов'язком держави".

У травні 1991р. Держкомчорнобиль України (створений у 1990р.) був перетворений у Міністерство у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи (Мінчорнобиль України), створюються інші структури в т.ч. при Президентові України, а також розгалужена сітка відповідних підрозділів при державних адміністраціях. З цього часу робота на місцевому рівні почала проводитись системно.

Відділ райдержадміністрації у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС створено розпорядженням представника Президента України в Звенигородському районі О.С.Шкарупило № 28 від 20.05.1992р. Роботу відділ розпочав, як мовиться, не з чистого аркуша. До цього ряд важливих питань вирішувався виконкомом Звенигородської районної ради (голова П.О.Коваленко, заступники голови М.М.Павленко,

В.В.Стрижиус), та райкомом компартії (перший секретар М.К.Чернишенко) - переселенням із зони найбільшого ураження було надано квартири в новозбудованому на той час будинку № 19, що на вулиці Шевченка в райцентрі. Уже в основному було визначено (після обстеження за державною програмою населених пунктів і виконання радіологічних замірів у дворах громадян, брались проби ґрунтів, продукції) кількість сіл, віднесених до зони радіоактивного забруднення, складались списки учасників ліквідації наслідків катастрофи, тощо.

Першими працівниками відділу у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС були Н.Є.Стеблівська, В.І.Завальнюк, Л.В.Грибук.

Записи з мого робочого денника лише за два червеві дні:

10.06.92 "Заходив до О.С.Шкарупило з приводу організації перевірки на ринку сільськогосподарської продукції на вміст радіонуклідів. Сказав, що бере людей".

"Підготував листа з клопотанням про віднесення сіл Чичиркозівки, Мизнівки, Олександрівки до зони радіоекологічного забруднення або надання відповідних пільг працівникам цих сіл, таких, які мають жителі Княжі і Старої Буди. Люди ж працюють пліч-о-пліч..."

"Учасник ліквідації С.Товкач розповів, що в 22 роки 10 травня 1986р. вже був у зоні. Один чоловік з його команди помер, у другого онкозахворювання, і він відтоді хворіє".

11.06.92 "Підготували і подали в райСТ уточнені списки ліквідаторів для придбання ними в магазині, який їх обслуговує, продуктів харчування за пільговими цінами".

"Двері не зачиняються, - всі просять путівки. Вирішено з нашим керівництвом питання про поїздки до начальника Чорнобильського управління облдержадміністрації М.І.Тимошенка з приводу організації оздоровлення дітей впродовж літа. Формується група дітей для поїздки в Чорноморське (з Євпаторією)".

"Приходив з Озірної знайомий уже ліквідатор. Просить грошову допомогу. Звернувся ще один учасник ліквідації, сам тесля, - сторожем не беруть, бо за щось там сидів. "А я, каже, не випливаюсь з лікарні, бо нема за що жити. Не піду ж я просити, здоров'я не те... а в мене мати - інвалід першої групи".

"Багато доводиться лише співчувати, як, наприклад, працівникам Ватутінського МПМК-2, які їздили будувати для переселенців житло, а пільг не мають. Мало не плачуть, а чим допоможеш?"

Гортаючи зошит, натрапив на такий запис: "30.11.1992р. Виписали (17 год. 15 хв.) перше посвідчення потерпілого від наслідків Чорнобильської катастрофи (категорія 4): Муштаєв В'ячеслав Васильович. Ставлячи в посвідчення пе-

чать, М.А.Рябозей (В'ячеслав був нашим спільним добрим знайомим) пожартував: "зараз Муштаєву вліпимо по ...".

За ці роки було сотні різноманітних звернень, запитів, скарг, прохань. Не берусь давати вичерпну інформацію про виконану роботу, але скажу, що це була робота насамперед пов'язана з визначенням категорій потерпілих громадян та оформленням і масовою (понад 30 тисяч) видачею, з допомогою сільських і міських рад, посвідчень відповідного зразка, що давало право на користування пільгами, передбаченими діючим законодавством, насамперед, Законом України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", який, до речі, був прийнятий у 1991р. тобто в час здобуття Україною незалежності. У наступному році до цього закону внесено зміни і доповнення і його було оприлюднено в новій редакції. Проте, варто сказати, не було належного механізму введення його в дію. Прийнята (1993р.) Концепція Національної програми мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи на період до 2000р. і запропонована Мінчорнобилем України (1995р.) Національна програма мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи на період 1996 - 2000роки не були реалізовані також через економічні негаразди в країні.

І все-таки в тих умовах проводилась значна робота щодо захисту постраждалих громадян і відновлення радіаційно забруднених територій району. Візьмімо 1996 рік, - це 10 років після катастрофи, четвертий рік роботи відділу. На цей час в районі було відпрацьовано механізм впровадження чорнобильських законів надання пільг і компенсації постраждалим громадянам. У населених пунктах району проживало понад 32 тисячі громадян, яким було надано статус потерпілих від Чорнобильської катастрофи, з них - понад 7 тисяч дітей, 329 - учасників ліквідації наслідків аварії: 21 - мали статус першої категорії, 203 - другої категорії. У районі проживало 30 переселенців з 30-ти кілометрової зони. Ще 11 потерпілих громадян було віднесено до першої категорії у зв'язку із захворюванням, яким при встановленні групи визнано зв'язок з наслідками аварії, у квітні 1999р. таких було вже 181 особа. Тепер, зауважмо, таких людей у районі вже сотень із вісім.

Працівниками відділу, постійно проводилась роз'яснювальна робота щодо чорнобильського законодавства та надавалась всіляка практична допомога постраждалим. Спільно з відділом освіти були впроваджені і постійно (щомісячно) проводились, разом з представниками інших відділів райдержадміністрації та районних служб, перевірки стану організації харчування дітей в навчальних закладах та в дошкільних дитячих установах району, а також

відпуск учасникам ліквідації наслідків катастрофи і потерпілим громадянам лікарських засобів державною аптекою за рецептами лікарів. Проводилась, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4 лютого 1997 року № 135, досить клопітна робота з перевірки правильності видачі посвідчень "Учасник ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС", дані уточнялись і переуточнялись спеціалістами обласного управління, при необхідності - у Києві, так що в нас, це можна з певністю говорити, так званих, жेलіквідаторів немає.

Наголошую на цьому принципово, адже в першоквітневому номері місцевої газети прочитав: "... багато хто, зовсім не будучи задіяним в "боротьбі" з мирним атомом, вибивав собі посвідчення ліквідатора і користувався відповідними пільгами". Отже, кинуту тінь підозри не стільки на тих, у кого "вибивали" ці посвідчення (їх, до речі, видає обласна державна адміністрація), а насамперед - на кожного з учасників ліквідації Чорнобильської катастрофи. А тому, ще раз наголошую: у списках, надрукованих у цьому журналі, жेलіквідаторів немає. А ось про потерпілих громадян, віднесених до 1 категорії, цього сказати, мабуть, не наслідиться ніхто. До того ж знаходяться спритники, які навіть цинічно козирять словами: "зробив чорнобильську групу". Тобто - маю гроші.

У жовтні 2000 року в районі було зареєстровано громадську організацію "Союз Чорнобиль", яку очолив один з ініціаторів її створення, учасник ліквідації наслідків аварії А.В.Налпенко. Завжди переймався чорнобильськими питаннями депутат районної ради лікар О.В.Бурсак. Отже, враховувались пропозиції громадськості, спільно вирішувались ті чи інші питання. Виявлені недоліки, як правило, по змозі, усувалися.

Якщо говорити про лікування і оздоровлення дітей, що займало особливе місце в роботі Чорнобильського відділу, спільно з відділом освіти, райкомами профспілок, то найкраще воно проводилось на початку і в середині 90-х років. Так, незважаючи на фінансову скруту, у 1994р. в пансіонатах Трускавця, на оздоровчих базах Очакова та Іллічівська, на березі Азовського моря та в санаторіях області за підтримки управління у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС облдержадміністрації було оздоровлено понад 5тис. дітей віком від 3-х до 18-ти років, так було і в двох попередніх роках, у 1995р. було виділено 5284 путівки на оздоровлення дітей, потім - у межах 4 тисяч, у 1998р. оздоровлено 3444 дитини, з них 2315 - у санаторіях. Наших дітей радо приймали черкаські санаторії "Мошногогір'я", "Україна", "Нива", "Світанок" та ін., маньківський "Колос", санаторій "Юність" у Мо-

настирищі. У ці роки діти мали змогу не лише оздоровитись, але й побувати в Карпатах - в санаторіях Трускавця і Моршина, в Закарпатті, на морі, зокрема, - в Куяльнику. Заїзди були постійні - з ранньої весни до осені. Пригадую літо, коли ми чотири дні під'їздили до чорноморську оздоровчу базу в Кароліна Буга по 100 дітей. Оздоровлювались діти й на Азовському морі (пансіонат "Горіховий гай"), у Миргороді, у якомусь році кіпка дітей лікувалась на Кубі.

За рахунок Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і соціального захисту населення в районі будувались також об'єкти соціальної сфери. Скажімо, у переліку об'єктів 1996р. були дільнична лікарня в с. Козацькому, фельдшерсько-акушерський пункт у Чичиркозівці, школа в с.Княжа, газифікація Княжі і Чичиркозівки. Не все, звичайно, вдалося зробити. Так, через припинення фінансування, на жаль, призупинилося ще на стадії виконання земляних робіт будівництво княжанської школи. Проте за чорнобильські кошти все-таки було збудовано тоді школи-дитсадки в селах Попівка і Чичиркозівка, тут же й фельдшерсько-акушерський пункт, проводились дезактиваційні роботи - асфальтувались дороги.

30 червня 1998р. на базі Чорнобильського відділу, як його називали, і районного штабу цивільної оборони та з надзвичайних ситуацій розпорядженням голови райдержадміністрації було утворено відділ з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення.

Постійно люди цікавилися, які і в наші дні цікавилися, майбутнім четвертої зони. За даними моніторингу в ряді населених пунктів рівень забруднення становить менше 0,005мЗв, що нібито не дає підстав зберегти їм статус четвертої зони. Але процедура змін статусу територій досить складна. І взагалі, щоб про це говорити предметно, слід би провести належну дозиметричну паспортизацію забруднених територій з уточненням доз опромінення людей та щільності забруднення ґрунтів. Тут потрібен постійний радіаційний нагляд, перш за все - продуктів харчування. Важливим залишається дотримання санітарно-гігієнічних, медичних рекомендацій. Людям просто необхідно навчитися жити в умовах радіаційного забруднення, пам'ятати, що, так звані, малі дози опромінення також дуже небезпечні, адже йдеться про зміни в генофонді, про "генну нестабільність".

Час показав, що чорнобильські проблеми самі собою не зникають. Трагічна сутність чорнобильської катастрофи потребує нашого вдумливого розгляду того, що сталося, і того що з нами діється. Не лише у дні відзначення пам'ятних дат, а завжди ми повинні із вдячністю пам'ятати про подвиг людей,

жежних був Валентин Шпара /1966 року народження/ з с.Козацьке.

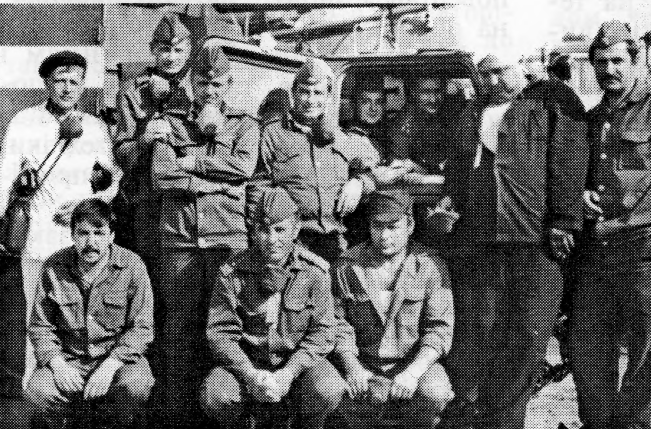
Зовсім молодими, було їм трохи за 20 років, а декому й менше, приборкували мирний атом наші земляки Микола Мельниченко, Олександр Калита, обидва 1967р.н., Ігор Микитюк, Сергій Олефіренко, Микола Тютченко, Ігор Шпак, Сергій Ільченко, Олег Чернюк, Анатолій Башовий, Віктор Бойко, Іван Кириленко, Сергій Товкач, Юрій Тарасевич, Леонід Складанюк, Іван Шильник, Віктор Сіваченко та інші. Серед учасників ліквідації були й жінки Лідія Володимирівна Синиця, Надія Миколаївна Токова, Надія Степанівна Мазур, Ніна Петрівна Анищук, Саліна Іванівна Слюсар, вісімнадцятирічна на той час Світлана Тертична, яка зараз мешкає в с.Стецівка.

Усі, нині суціль, мають низько схилити голови перед пам'яттю чорнобильців, які не дожили до сьогоднішнього дня. У книзі "Світло безсмертного подвигу" (Київ, 2005р.) увіковічені імена наших земляків, це: Бабенко В.А., Безверхий А.П., Драчук І.М., Жарун М.Г., Кречетень М.В., Охота М.Я., Очеретяний В.К., Свінціцький В.Б., Стеценко Г.М., Чурпіта В.І. А пам'ять долучає в цей ряд прізвища Стригун К.Т., Плахотник В.Ф., Кудінов М.М.(пожежник), Петров Б.Ф.(пожежник), Яковенко І.М., Мінченко М.А., Караван Олександр...

Чорнобиль нагадуватиме про себе ще дуже довго - це лихо не одного покоління людей. Чорнобиль - це застереження від усього злого. Головне, не забути про те, що сталося 25 років тому. Це не повинно повторитися. Щоб вижити, людині треба навчитися жити у злагоді з природою, навчитися шанувати довкілля. Нагадаймо собі, що в 1945р. населення Японії масово постраждало від атомних бомбардувань. Але середня тривалість життя японців (до катастрофи на АЕС "Фукусіма-1") - 82 роки: чоловіків - 79, жінок - 86. 50 років тому японці жили в середньому 48 - 50 років. У них також були великі проблеми з екологією, дійшло вже до того, що винайшли апарат для продажу на вулиці чистого повітря. Сьогодні вони на вулиці вільно дихають (знову ж таки до катастрофи) і не ризикують, що можна отруїтися викидними газами. У доглянутих струмках, невеличких річках водиться риба. А в нас: струмки, малі і більші річки - занедбані, люди їх безжалюбно, по-варварськи, засипають сміттям, закидають, забруднюють стоками. А восени - усе місто димить... І хочемо бути здоровими, не ходити по лікарнях, по аптеках.

Підтримуючи екологічну акцію під егідою екологічного руху в День духовного служіння заради збереження життя на планеті, що відбувся у дату трьох десятик 10.10.10. в 187 країнах і підтриманий віруючими різних конфесій і церков, закликаючи українців молитися, святий Патріарх Київський і всієї Руси - України, предстоятель УПЦ Київського патріархату Філарет зауважив, що молитися треба всім, хто хоче жити, їсти екологічно чистий хліб, пити чисту воду і дихати чистим повітрям... помолитися за те, щоб Господь направив розвиток суспільства на шлях правди, на шлях збереження природи, рослин, тварин, всього, що Бог дарував нам для нашого життя на Землі.

М.СОЛОНЧУК, колишній начальник відділу райдержадміністрації у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС з часу утворення відділу (травень 1992р.) до його реорганізації (червень 1998р.) і перший начальник відділу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення, згодом - заступник начальника цього відділу до березня 2003р.).



До 25-ї річниці Чорнобильської трагедії

Алла СЛИНЬКО.

журналіст, спеціаліст відділу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Звенигородської районної державної адміністрації 1995–2002 років, м. Звенигородка.

Чорнобиль - наш біль

(сторінки щоденника)

Цьогорічна весна щедро уквітчала нашу багатостраждальну землю білосніжним цвітом та смарагдовими килимами трав. Надворі - теплий, лагідний квітень. Такий, який був і двадцять п'ять років тому, коли "мирний атом" Чорнобильської АЕС вирвався з-під влади людського розуму і вкрив смертоносним саваном простори нашої України.

Від тієї чорної дати кожен українець став жити за виміром "до" і "після" катастрофи. І, мабуть, всі інші катастрофи та стихійні лиха, які траплялися опісля, не в силах зрівнятися по масштабності та кількості жертв із Чорнобильською трагедією. Її наслідки нагадують про себе щодня - ослабленим здоров'ям дітей, збільшенням кількості захворювань у дорослих, втратою близьких нам людей.

Як писав колишній начальник лабораторії контролю надійності реакторів Чорнобильської АЕС, кандидат технічних наук Броніслав Пшеничников: "Природа не віддає своїх таємниць безкоштовно. Уже сьогодні людство відшкодовує страшну ціну за необачне захоплення ядерними іграми, розглядається раковими пухлинами, каліцтвом, смертями. Атом не може бути мирним!"

Тоді, у далекому 1986-му, я була звичайною п'ятнадцятирічною школяркою. Пізніше, після закінчення вузу, працювала спеціалістом відділу з питань надзвичайних ситуацій Звенигородської районної державної адміністрації. Спілкувалася з багатьма людьми, доля яких пов'язана із Чорнобилем. У запропонованих читачеві записках із мого щоденника - мої враження про страшну трагедію, коротенькі біографії близьких мені людей. Це - жива історія життя людей після Чорнобильської катастрофи, про яку ми не забули і донині.

*Раптом зразу в пелену туману
чорнобильям чорним на Чорнобиль
впало одкровення когось*

(Леонід Вишеславський,
"Зоря-полин")

28.04.86 р. На уроці алгебри чомусь раптом замерехтіли "синуси" і "косинуси" і повільно попливла дошка. Учителька математики сказала, що сьогодні мені потрібно відпочити, побути на свіжому повітрі і, головне, не дуже хвилюватися.

Ішла додому, а довкіл така краса: квітують сади, бує моя улюблена черемха! А щойно по радію передали, що десь під Києвом, здається, у місті Чорнобиль (назва така погана, щось мовби чорне, пекуче, гірке!) сталася аварія. То, може, і першотравневої демонстрації не буде?

1.05.86 р. Демонстрація у нашому райцентрі була чудовою. І у Києві також відбулася. То, можливо, як каже народна мудрість: "Не такий страшний..., як його малюють?". А увечері навіть дощ пройшов - справжнісінька травнева злива! Кажуть: тепер усе буде гарно рости, буде гарний урожай!

7.05.86 р. Піонервожата повідомила, що варити кашу ми цього року не поїдемо і навіть не поїдемо до лісу, як

Продовження на 5 стор.

Спогади Налпенка Анатолія Васильовича



будівництва моста отримали на пам'ять медаль із зображенням на ній цього моста з написом: "Чорнобиль - 1988".

На право в'їзду в зону я мав спеціаль-

- Вперше я потрапив у Чорнобиль у квітні 1987-го. В той час керівництво Ватутінської механізованої колони №25 Київського тресту "Південнобудмеханізація", де я працював на посаді заступника головного інженера, отримало завдання виконати земляні роботи на будівництві моста через річку Прип'ять. Як відповідальний за виконання запланованих робіт, я частенько не тільки бував, а й проживав на території, яку лише через 5 років офіційно визнали зоною відчуження. Мені завжди вдавалося вирішувати всі виробничі питання, що дало можливість своєчасно ввести у 1988-му році міст в експлуатацію, за що учасники

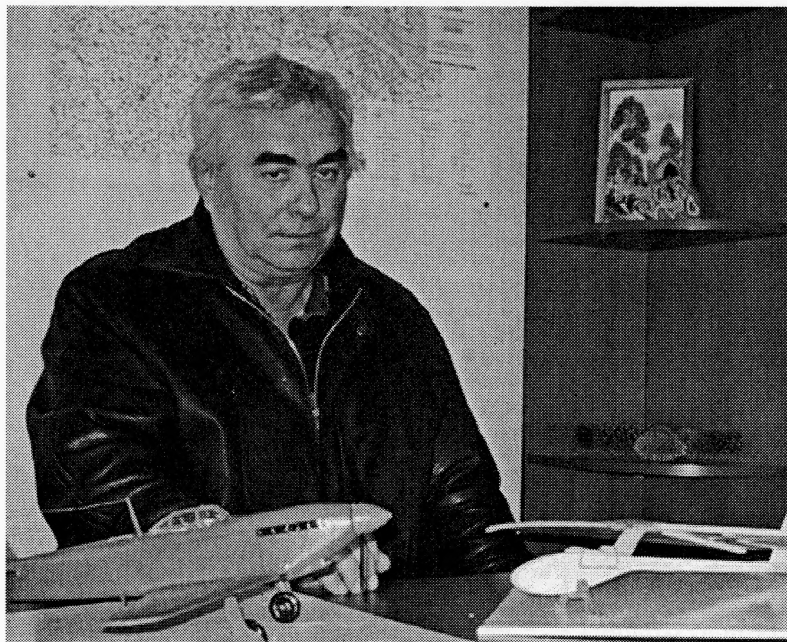
ний пропуск, виданий на моє ім'я Міністерством внутрішніх справ України. При в'їзді проходив через пропускний пункт, який охороняли солдати та працівники міліції. При виїзді - спеціальну протирадіаційну обробку, а потім - протирадіаційний контроль. Якщо після перевірки виявлялося, що рівень радіаційного опромінення на мені і на машині, у якій я виїжджав із зони, був вищим від допустимого, повертався знову на обробку.

Дороги до Чорнобиля проходили через села, жителі яких були виселені ще у квітні 1986-го. Довкіл стояла зловісна тиша. І від цієї тиші ставало моторошно і страшно на душі. Учасники ліквідації

наслідків аварії на ЧАЕС проживали у квартирах, залишених жителями Чорнобиля. Харчувалися безкоштовно, у їдальні, при вході у яку знову ж таки проходили протирадіаційний контроль. Місцеву воду в Чорнобилі пити не дозволяли, оскільки вона мала великого радіаційного забруднення. Для працівників нашої організації привозили машинами чисту мінеральну, закуплену у місті Ватутіне.

Пам'ятаю, що через річку Прип'ять, допоки ми будували міст, було зведено тимчасовий, понтий, яким пересувалися техніка і люди. Знаходився він неподалік від річкового порту у м. Чорнобиль, де стояли на припоні катери, пароплави, забруднені опроміненням і приречені на поховання, як багато іншої техніки, що була опромінена і яку, на моїх очах, закопували у великі котловани, аби зменшити рівень радіації, який вона отримала під час вибуху.

Спогади Мінченка Миколи Андрійовича



- 2 травня згідно вказівки "згори" для ліквідації наслідків катастрофи було терміново направлено 24 водії Звенигородського ремонтно-транспортного підприємства, так звану "спецколону для перевезення худоби". Звичайно, на той час ми, як і тисячі інших водіїв, командированих на ліквідацію наслідків аварії на "атомці", не були проінформовані про достовірний рівень радіаційного забруднення території, не підготовлені до поставленого випробування, і, що найнебезпечніше, - не усвідомлювали реальної загрози для здоров'я людей викидів четвертого чорнобильського реактора. Наймолодшому з водіїв було всього 20 років, найстаршому - 35. Найперше,

що побачили по приїзді до Чорнобиля, - вертольоти, які скидали на 4-й енергоблок мішки з піском, так звані "піщані бомби"; меблі, посуд, одяг, похапцем покинуті ошатні квартири; систему електрозабезпечення "Східатоменерго"; ні на мить незмовкаючий гуркіт транспорту; нічні фари прожекторів; пошматовані численними вирвами та свердло-винами угіддя радгоспу "Прип'ятський", розташованого на території прилеглих до Чорнобиля сіл - Зимовище, Паршив, Красне, Бєлівка. Саме із цієї місцевості з 2 по 4 травня ми евакуювали людей та худобу. Найприкраще, що за цей час нам ніхто жодного разу не вимірював радіаційного рівня, хоча, за неофіційни-

ми даними, показники опромінення сягали 110 рад за годину. Грубі, незручні комбінезони видали лише напередодні від'їзду з Чорнобиля. Захисних масок взагалі не було. Тільки у червні 2005 року згідно наказу підприємства було перераховано зарплатну плату водіїв, командированих у квітні 1986-го до Чорнобиля, - розповідає про своє відрядження на територію, яку лише згодом, через 5 років, назвуть зоною відчуження, тодішній начальник автоколони Звенигородського РЕМ, - учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, голова районної громадської організації "Союз Чорнобиль" Микола Андрійович Мінченко.

Продовження. Початок на 4 стор.

ходили в усі попередні роки. Ми мало не плакали. Чудове свято з великим багаттям, концертом і смачно-пресмачною кашею (впевнена, у шкільній їдальні до такої самісінької каші ніхто навіть не торкнувся б, а там...) перекреслене одним-єдиним словом - радіація. Таке незнайоме слово - вперше чую!

11.05.86 р. Яка краса! Який чудовий день! На шкільній перерві ми з дівчатами не стрималися - пішли на берег річки неподалік від школи, наварили кульбаби, напели віників, ще й польпанів випросили у бабусі для вчительки. Звісно, на урок запізнилися. Що тут зчинилося! Нам "вичитали" не тільки за те, що спізнилися, а й за те, що не сиділи у приміщенні. Господи, нам уже забороняють рухатися, радіти життю, милуватися природою. Це нам, 15-річним! Скоро, мабуть, заборонять дихати! Вчителька сказала: там була велика пожежа. Її брата - водія - викликали з відпустки і направили до Чорнобиля. У Києві люди занавішують вікна, або і зовсім їх не відкривають. Із Чорнобиля, Славутича, Києва евакуюють людей. Господи, це що - війна? Що ж таки там сталося?

19.05.86 р. "...Ми вперше реально зіткнулися з такою грізною силою, якою є ядерна енергія, що вийшла з-під контролю... У лічені години було евакуйовано жителів селища та станції, а потім, коли стало зрозуміло, що є загроза здоров'ю людей у прилеглій зоні, їх також було переміщено у безпечні райони. І все-таки вжиті заходи не змогли вберегти багатьох людей. У момент аварії загинули два чоловіки. На сьогодні 299 чоловік госпіталізовано з діагнозом променева хвороба різного ступеня тяжкості. Семеро з них померли. Решті надається посильна допомога... У надзвичайно важких умовах вдалося погасити пожежу, запобігти її поширенню на інші енергоблоки. Люди діяли і продовжують діяти, прямо скажу, героїчно і самовіддано".

Ця цитата із виступу генерального секретаря ЦК КПРС М.С.Горбачова по телебаченню 14 травня. Цей виступ надруковано чомусь не у всіх газетах. Чому від людей приховують правду?

24.05.86 р. Сьогодні перед першим уроком спало на думку виписати на всю шкільну дошку: "Останній день - учись лень. Ми просим всіх учителів не мучити маленьких дітей". Учителі фізики попросив витерти написане, а потім прочитав невелику "лекцію" про поведінку деяких учнів, у яких незабаром іспит. На наше виправдання, що діти-чорнобильці вже давно відпочивають на березі Чорного моря в "Артеку" та "Молодій гвардії" і ніякі іспити їм не "загрожують", він спаленів: "Чи знаєте ви, нерозумні діти, яке то лихо - покидати насліджені місця, будинки, речі, аби вже потім ніколи туди не повертатися?" Звичайно, я б не хотіла назавжди покидати батьківський дім навіть заради "Артеку". Вчитель нам розповів, що Чорнобиль - велике місто. У ньому з чистіс вказівки "згори" побудували, за його висловом, це страховисько - "атомку". "Мирний" атом однієї мирної ночі вибухнув через халатність тих, кому було "в останній день учись лень". Як він пристрасно говорив!

25.05.86 р. По телебаченню показали невеликий сюжет про евакуацію людей з Прип'яті. Мені так було шкода переселенців. Стареньку бабусю, яка впоравшись із хатнім замком на дверях і перехрестивши хату, підійшла, спираючись на ціпок, до відкритої біло-рожевим цвітом яблуні, обняла її, постояла, а потім, поглянувши на хатні вікна, заголосила, немов на похороні. Молоду жінку з немовлям на руках, яка все поверталася до будинку, мабуть, хотіла ще хоч хвилинку постояти на своєму обійсті, де все таке близьке і дороге їй. Хлопчика-школярика, який грався зі своїм чотирипалим другом - капловухим каштановим песиком, а той повз на черевці до самого автобуса і вологі очі песика кричали німим проханням: "Не залишайте мене..."

26.05.86 р. Переглядаючи у районній бібліотеці газети, зацікавилася добіркою на чорнобильську тематику,

Продовження на 6 стор.

Спогади Синиці Лілії Володимирівни

Продовження. Початок на 5 стор.

розміщену у "Комсомольському знамені". Зоотехнік із села Машев неподалік Чорнобиля розповів, що тільки 2 травня було відправлено 178 (!) машин з худобою, а 4-20 - 36,9 тисяч (!) голів. Я спробувала уявити таке велике стадо худоби і не змогла. А ще зацікавили фрази: "Найбільш помітна у Чорнобилі єдність людей. Тут не побачиш похмурих облич. Є стомлені, але усміхнені". "Юних жителів Прип'яті обстежують у санаторіях. Як стверджують медики, усі діти здорові". Невже це може бути правдою? Як може людина бути усміхненою і здоровою після атомного вибуху?

21.06.86р. Нарешті довгоочікувані канікули. До моря ми, звичайно, не поїдемо через оту аварію. Хоча не розумію: чому мої ровесники зараз їдуть на відпочинок у табір праці та відпочинку в Павліку? Там вони працюють у полі, на фермі, то що там немає радіації?

26.06.86р. У "Радянській Україні" - вірш "Біль цього літа" Володимира Коломійця:

Дитино моя! Ромашка цвіте - не доторкнись.
Трава буяє - не доторкнись.

У бджіл на крильцях доза смертельна! - не доторкнись...

Дійсно, учора нарвала баночку шовковиць і своїх улюблених жовтих черешень і отримала батьківську "догану" за те, що недобре вимитими їла. Господи, як набридло чути: "не їж невимитого, не ходи по траві босоніж". Яке осоружне слово "небезпечно"!

5.07.86р. На засіданні місцевого літоб'єднання "Звенигора" поети читали вірші про Чорнобиль. А потім хтось з них з гіркою у голосі сказав: "Навіщо таких молодих пожежників відправляли на ліквідацію аварії, адже ж вони - майбутні батьки. Якому поколінню дадуть життя?" А дійсно, чому все так безглуздо відбувається? Хто і коли буде відповідати за скоєне?

24.01.87р. Цьогорічна зима така сніжна і морозна. У школі навіть карантин оголосили на два тижні. Люди говорять, що за це, мабуть, радіації "дякувати" потрібно.

25.01.87р. Нарис на сторінках "Радянської України" "Жили, як лебеді" журналістки Галини Ковтун схвилював до сліз. Так щиро, проникливо і водночас просто написано. Володимир Правик після закінчення Черкаського пожежного училища дістав призначення у Чорнобиль. Сам просився, бо був звідти родом. На "атомці" працював начальником караулу. Суть його характеру - все найскладніше перебирати на себе. Такий уважний, м'який у поводженні з людьми, він ставав твердий, як граніт, коли йшлося про щось дуже суттєве. Особливо на роботі. Почуття обов'язку вище від сили наказу. Він міг, всупереч власній вигоді і власним інтересам, відстоювати прав своїх хлопців... Правий, Правик. Та у нього і прізвиське під лад характеру. І це вже, як доля... Він першим ступив назустріч атомній біді. І стояв до кінця, доки вистачило сил, поки не втратив свідомість... Стояв до кінця, як боєць над страшним жерлом реактора. Він одержав сотні рентгенів. І прожив ще шістнадцять днів". Залишилася вдовою його молода дружина Надія, сиротою - семимісячна донька Наталя. Вони - ті, хто першими вступили у двобій із вогнем, врятували всіх нас, Україну, весь світ від страшної біди!

14.03.87р. Схвилювала стаття Миколи Біловола "Вертолїтніки", надрукована на сторінках "Радянської України" Тоді, у квітні 1986-го, головним завданням вертолїтників було, як вказано у статті: "Кратер запалувати наглухо піском. Зверху. По-іншому до нього не дістанися. І тому вертолїтники вийшли на передній край чорнобильського фронту. Він не вимагав ані патронів, ані снарядів. Треба було лише не схитнутися, прийняти на себе невідому дозу опромінення й повернутися назад з конче необхідними даними повітряної розвідки. Екіпажі вирушали один за одним. Все падали і падали на блок піщаних "бомб". Першого дня було здійснено 93 вильоти, наступного - удвічі

Продовження на 7 стор.



Під час трагедії на ЧАЕС, в серпні 1986 року була направлена в розпорядження Київського обласного управління зв'язку для надання практичної допомоги в обробці підвищеного попиту міжміського телефонного зв'язку в зоні радіаційного забруднення. Працювала телефоністкою в місті Чорнобиль, а проживала в смт Іванків. Робочий день складав 12 годин. Зміна була з 9-21 до 21-09. Добирались на роботу та з роботи по 2-3 години через великі черги на пропускних пунктах в 30-кілометрову зону. Серпнева спека дошкуляла неймовірно. А треба було ходити в білих х\б халатах, косинках та бахілах. Халат після кількох годин роботи ставав як панцир. Пити давали тільки мі-

неральну воду "Боржомі" і всі солі залишалися на одязі. Всі вікна та двері в вузлі були "закопачені". Ні подиху. Навантаження дійсно було надзвичайне.

Під час переїзду по дорогах на роботу і з роботи, я бачила стільки автоаварій як ніколи ні до, ні після того часу. Робота була дуже напружена на всіх ділянках. Але такого підйому, ентузіазму і відчуття необхідності допомоги, згуртованості та самовіддачі людей теж більше не бачила.

Ми були неозбізнані, що то є радіація. Коли приїхав з концертом Микола Гнатюк, вже після зміни, незважаючи на втому, навававши квітів на клумбах, півтори години чекали концерту в переповненому, ста-

ренькому залі БК. А він співав на біс і витирався своєю мокрою від поту сорочкою, яку зірвав із себе... І дякував за квіти, просочені великою дозою радіації.

В кожній бригаді, що приїздила був свій старший, нашу бригаду очолював начальник Тарашанського району залуза зв'язку Лагутін О.М. Багато було телефоністок з обласної ММТС. Багатьох вже немає серед нас. Вічна їм пам'ять. А їм би ще жити і жити, дітей своїх ростити та внуків колисати.

Ми, хто зостався жити через 25 літ після аварії на ЧАЕС, кожного дня прислухаємось до своїх болячок. Але кажуть: "Якщо болять, то ще живий".

Тільки стає ще болючіше від неповаги до нас - ліквідаторів, на всіх рівнях влади.

Спогади Печеного Романа Анатолійовича

Коли у 1986 році сталася Чорнобильська катастрофа, то із Черкаського обласного управління автотранспорту прийшов наказ на АТП-17163 направити бригаду водіїв із п'яти автомобілів "Татра" на ліквідацію Чорнобильської катастрофи. Бригаду зібрали дуже швидко. До вечора бригада була укомплектована водіями, на кожний із п'яти автомобілів по два водія і один автомобіль технопомом. Старшим бригади був механік.

Пізно ввечері 9 листопада ми виїхали і на ранок 10 листопада були в районі Чорнобиля, населений пункт Плітовиче. У цьому населеному пункті ми побачили тільки пусті хати, покинуті людьми. У той же день 10 листопада приступили до роботи і були підпорядковані Республіканському МДСУ.

Працювали по перевезенню різних вантажів. Вивозили радіаційний ґрунт в захоронища. Возили щебінь на дороги, займалися дорожніми роботами. Невдовзі у нас почалися проблеми із здоров'ям, почалися головні болі, носова кровотеча, розлади, але ми так і перетерплювали хто як міг, бо знали, що ми приїхали робити роботу. Приїтав до нас на вертольоті міністр автомобільного транспорту, то він був задоволений нашою роботою, на що сказав, що ми мужній і витривалий народ.

Коли скінчилося наше відрядження, приїхала друга бригада і ми 10 грудня поїхали додому. Цей жахливий місяць, що я пробув у Чорнобильській зоні, закарбувався у мій пам'яті на все життя, а також позначився на моєму здоров'ї.

Пройшло не так



багато часу, як вплив радіації на організм дався взнаки. Почалися часті головні болі, болі в суглобах ніг і рук, аритмія, проблема із щитовидною залозою. На нас, чорнобильців, ніхто не звертає уваги. За всі роки після Чорнобильської катастрофи я ще ні разу не отримував санаторно-курортної путівки для лікування, жодного безкоштовного рецепту на ліки. Отак ми і залишилися один на один зі своїми проблемами. Із нашої бригади вже декілька водіїв відійшло у небуття.

Спогади Чередніченка Василя Дмитровича



У листопаді 1986 року прийшов на підприємство наказ направити п'ять автомобілів "Татра" на ліквідацію наслідків Чорнобильської катастрофи. На кожний автомобіль потрібно було по два водія. Я на той час був у відпустці. До мене додому приїхав начальник автоколони і сказав мені збиратися у відрядження на ліквідацію Чорно-

бильської катастрофи. 9 листопада 1986 року ми виїхали до Київської області Чорнобильський район населений пункт Плітовиче 30-кілометрова зона.

Приїхавши туди, ми побачили жахливу картину. Домівки стояли пусті, тільки де-не-де були старенькі люди. 10 листопада стали до роботи. Засипали дороги щебенем, робили другий шар дороги. Вивозили уражений радіацією ґрунт і хоронили. Від впливу радіації на організм почалися проблеми зі здоров'ям. Почали боліти голови, почалися носові кровотечі, а також розлади шлунку. Лікувався кожен як міг, бо потрібно було працюва-

ти. До нас приїтав на вертольоті міністр автомобільного транспорту Волков. Він був задоволений нашою роботою і сказав: "Автомобілісти-мужні люди і мене не підведуть".

9 грудня 1986 року приїхали другі автомобілі нас змінити. І ми 10 грудня 1986 року виїхали додому. Вже немає декілька наших товаришів, де були разом на ліквідації. А особисто у мене проблеми зі здоров'ям - уражена щитовидна залоза, часті головні болі, аритмія, гіпертонія 2-го ступеня, болять ноги. Але на нас, чорнобильців, на жаль, ніхто ніякої уваги не звертає, залишаємося наодинці із своїми проблемами.

Продовження. Початок на 6 стор.

більше".

Урядова комісія відзначила високу організацію роботи, що проводилася вертолітниками з 27 квітня по 2 травня 1986 року по виконанню завдань, пов'язаних з ліквідацією аварії на ЧАЕС, самовідданість, виявлену особовим складом, високі льотні якості і ініціативу генерал-майора М.Т.Антошкіна.

27.04.87 р. У лікарні була вражена побаченням: маленьке дитя років шести, не більше, на вмовляння матері випити ліки по-дорослому, серйозно відповіло: "Ти чула, мамо, що хвороба моя від Чорнобиля, і ніякі ліки мені вже не допоможуть..." Якась бабуся, почувши ці слова, стиха заплакала.

1.05.87р. Йшла містом. Довкіль, як і минулого року, все прекрасне. Зірвала гілочку яблуневого цвіту. Чоловік, який ішов поруч, стиха мовив: "А вони ж стільки радіації увібрали".

12.07.88р. Їздила у Павлівку, де розташований нині один із районних таборів праці та відпочинку. Діти працюють на віцевефермі у Багачівці, дглядають городину у Михайлівні. Чому дітей у таку спеку направляють працювати на забрудненій радіацією території?

15.08.87р. Лисянка. На обійсті у моїх бабусі Марфи та дідуся Миколи ростуть гарні вишні, ягоди на яких завжди соковиті та смачні. Цього ж року вони чомусь "розцяцьковані" чорними точечками. "Це їх, дитинко, так радіація понівечила!", - з гіркою в голосі, беручи до рук "хвору" ягідку, мовила бабуся.

27.08.87р. Тато хотів піти до лісу за грибами. "Ти що хочеш дітей тими грибами отруїти?", - запитала його мама. Знаю: гриби - його "хобі", якась особлива творчість. Йому відомі усі "грибні" місця у довколишніх лісах, він може годинами вишукувати їх до знемоги.

16.04.88р. У газеті "Радянська освіта" вказано, що 26 квітня 1986 року під час вибуху на ЧАЕС перебувало 176 чоловік. Ще 268 осіб працювало у нічну зміну на будівництві майданчика неподалік від ЧАЕС. Найбільших уражень зазнали пожежники - померло 28 осіб. На кінець квітня 1986-го було евакуйовано 40591 сім'ю із 68 населених пунктів Чорнобильського та Поліського районів. У тому числі - із Прип'яті - 22129, Чорнобиля - 7054.

8.02.89р. Працюю у селищі Катеринополі сусіднього району у редакції місцевої газети. Знайомі говорять: "Там радіаційне забруднення більше, ніж у Звенигородці". На перший погляд, охайне містечко, та директори місцевих шкіл розповіли мені, що діти дуже стомлюються на уроках, деякі непритомніють. Можливо, дитячий організм першим подає умовний сигнал "сос"?

3.04.89р. Катеринополі. Їздила у села Ямпіль та Ярошівку. Чудова місцевість! Не віриться, що у цих селах нещодавно двоє дітей від онкохвороб померло. Невже "винувають" цих смертей радіація?

9.04.89р. Катеринополі. Повертаючись із Кисилівки - невеличкого, віддаленого від райцентру села, зупинилися біля лісу, вийшли на галявину, а там... квітковий килим із рясту - рожевого, білого, фіолетового, голубого - ступити ніде! Ніколи не бачила такої краси! Звичайно, ми наваля великі букети квітів. Водій пожартував: "Що, дівчата, радіацію рвете?"

29.04.87р. Катеринополі. У одній із заміток, надрукованої на сторінках "райони", - поради спеціаліста, як краще вберегти посіви від довгоносиків. Я вжахнулася, прочитавши меню "принад", які потрібно застосовувати до появи сходів. Та такою кількістю "принади" людину отруїти можна! Невже наші ґрунти і без цього мало отруєні радіаційним пилом?

15.09.89 р. У мене радість - навчаюся у столиці, місті оспіваних у піснях крилатих каштанів, Софіївського собору і Печерської лаври! А знайомі говорять батькам: "І навіщо ви дозволили дитині вчитися у тім пеклі поблизу

Продовження на 8 стор.

Ліквідатори аварії на ЧАЕС

Продовження. Початок на 7 стор.

атомного диявола?" А мені здається, що після цього зловісного вибуху довкіл нас - пекло.

12.01.90р. Київ. Сьогодні дочка моєї господини Наталія показала мені невеличку шкільну анкетку, побудовану у формі інтерв'ю: запитання - відповідь. Звернула увагу: більшість її респондентів - діти-переселенці з Прип'яті, Чорнобиля, Славутича. На їхню думку: найкраще місто - Прип'ять, найкращі роки вони провели у Прип'яті, найкращі їхні друзі із Прип'яті, сумують вони за Прип'яттю, хотіли б повернутися у Прип'ять. Дітям зараз по 13-14 років, а під час евакуації (слово ж яке!) було по 9-10. "Але ж вони зараз проживають у нових мікрорайонах столиці, у нових будинках. І що їм ще потрібн?" - стинала плечима Наталія.

21.01.90 р. Київ. Мої господарі одержали листа з Німеччини, де лікується їхня шестирічна племінниця Катюша. У дівчинки лейкоз. Завдяки сприянню однієї благодійної організації дитя терміново, і, головне, - вчасно, вдалося відправити за кордон. Лікують там кваліфіковані спеціалісти, але дітей з України серед пацієнтів клініки дуже мало. Звичайно, де знайти для всіх благодійників?

24.04.90р. Як повідомила газета "Радянська Україна", у травні минулого року були зняті всі обмеження на публікацію матеріалів на чорнобильську тематику. Багато журналістів, як відомо, і раніше висвітлювали це питання під "гострим кутом", але нині, як стверджують газетярі, ми дізнаємося остаточні дані. Чи ж будуть вони правдивими?

Держкомгідромет СРСР вже надрукував у формі відкритих брошур і книг радіаційний стан на всій території країни, де рівень забруднення більше 5 кюрі/км кв. (площа цієї території 28 тис. км кв.). Брошури вийшли також по УРСР, БРСР, РРФСР. Але населення хоче знати не тільки "середні" показники і навіть мати не просто схему забруднення свого міста чи села. Кожен житель хоче знати ситуацію у своїй місцевості - у своєму будинку, у своєму городі, на своїй вулиці.

24.05.90р. Катеринопілль. З обідньої перерви на роботу запізнилися - чекали, поки перейде траурна процесія. Померла 13-річна дівчинка. Діагноз - онкохвороба. Це наслідки перенасичення організму радіонуклідами?

28.06.90р. Катеринопілль. Одна жіночка Радчихи почастивала нас суніцями - соковитими, смачними. А у тій же Радчихі, говорять, потрібно верхній шар ґрунту знімати - щедра, родюча земля дуже перенасичена радіонуклідами.

16.08.90р. Катеринопілль. Побачивши у обласній газеті "Черкаський край" карту забруднення території цезієм-137, вжахнулися: майже вся територія Катеринопілля входить у "чорних плямах" (тут рівень сягає понад 1 Кі/км кв.). У Звенигородському районі до так званих "чорних плям" віднесено Звенигородку, Княжу, Полівку, Стару Буду, Озірну. У Тальнівському - Тальне, Тальянки, Поташеве, Криві Коліна. У Лисянському - Лисянку, Смільченці, Журжинці, Писарівку, Хижинці, Петрівську Гуту.

15.05.91 р. Увімкнула телевізор На екрані - конкурс краси. Я була знайома з однією красунею з нашого міста. Наприкінці минулого червня разом вступали до вузу, тільки на різні факультети. Синьоока, життерадісна, руське волосся розсипалося по плечах. Я навіть не здогадувалася, що ця дівчина - онкохвора. Вона померла минулого року у квітні у двадцять років. А скільки їх - таких красунь - помирає після вибуху "мирного" атому щороку. То, може, кошти, які держава витрачає на конкурси краси, потрібніші для створення реабілітаційного центру для онкохворих у нас, в Україні?

*Зонами - коростою покрита
Гарная, родюча земля.
Берами, як кудлями, прошите
Кожне з нас доросле та мале.*

Віра Красильник.

Продовження на 9 стор.

Бабій Василь Іванович народився 15 квітня 1937 року в с. Княжа Звенигородського району, Черкаської області.

У 1957 році брав участь у ліквідації наслідків аварії на атомній станції в м. Маяк, Челябінської області. Був в охороні атомної станції.

Башовий Анатолій Леонідович народився 1 жовтня 1964 року в м. Звенигородка.

З 05.09.1987 р. по 26.09.1987р. в складі військової частини №61753 перебував на ліквідації аварії на ЧАЕС водієм бронетранспортера.

Бойко Віктор Іванович народився 19 квітня 1961 року в с. Моринці Звенигородського району, Черкаської області.

З 26.04.1986р. по 30.04.1986 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС в м. Прип'ять.

Бойко Володимир Вікторович народився 22 березня 1959 року в с. Станіславчик Ставищанського району, Київської області.

З грудня по квітень 1986 року працював на четвертому реакторі Чорнобильської АЕС. Отримав дозу радіації 20 мікрорентген.

Боярин Семен Степанович народився 1 квітня 1938 року в с. Білий -Переїзд, Білорусія.

У листопаді 1986 року був направлений на ліквідацію аварії на Чорнобильській АЕС. Працював водієм "татри", вивіз із асфальтного заводу м. Іваньків асфальт, яким заливали реактор.

Братчук Олександр Іванович народився 17 вересня 1946 року, в с. Тетерівка, Жашківського району, Черкаської області.

З 15 жовтня 1987 року по 1 листопада 1987 року брав участь у роботах по ліквідації аварії на ЧАЕС. Працював на базі Чорнобильського РЕМ, виконував роботи по відновленню електромережі.

Бугайов Микола Іванович народився 1 жовтня 1943 року в м. Звенигородка Черкаської області.

4 липня 1986 року направлений в м. Іваньків, а звідти в м. Чорнобиль на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС.

Нагороджений медаллю "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС". Ліквідатор I категорії.

Відоменко Анатолій Олександрович народився 12 лютого 1957 року в с. Пишківці Бучачського району, Тернопільської області.

З 13.12.1987р. по 01.03.1988 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Войтук Анатолій Федорович народився 7 січня 1957 року в с. Нова-Руда Маневицького району, Волинської області.

У 1989 році брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Гапін Володимир Анатолійович народився 11 травня 1959 року в с. Боровикове Звенигородського району, Черкаської області.

З 11.02.1990 р. по 27.04.1990 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Отримав дозу радіації 4, 936 бер.

Горбунів Володимир Григорович народився 22 серпня 1940 року в м. Курськ, Росія. Ліквідатор II категорії.

Гордієнко Олександр Савелійович народився 4 вересня 1947 року в смт. Вільшана Городищенського району, Черкаської області.

З 6.06.1986р. по 25.06.1986 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Як офіцер-дизометрист брав участь в ліквідації пожеж (лісових, торф'яників) в 30 км. зоні. Отримав дозу радіації 11,9 р.

Грибок Олексій Петрович народився 9 квітня 1957 року в с. Чижівка Звенигородського району, Черкаської області.

З 13.12.1987 р. по 01.03.1988 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював біля реактора, виконував роботи зварювальника.

Гулій Іван Васильович народився 3 липня 1958 року в с. Старі Кути Косівського району, Івано-Франківської області.

9.06.1987 року був відряджений від Ватутінської мехколони № 25 на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС. Бригада займалася будівництвом насипу під залізничну дорогу від р. Прип'ять до АЕС. Працював водієм на автомобілях КРАЗ, ГАЗ-52, УАЗ.

Гулько Борис Григорович народився 28 серпня 1956 року в с. Стецівка Звенигородського району, Черкаської області.

З 27.06.1986 р. по 27.07.1986 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Ліквідатор II категорії.

Дашенко Григорій Онисимович народився 8 травня 1947 року в м. Звенигородка Черкаської області.

У 1986 році брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. 10 днів працював у пункті санітарної обробки.

Дейнега Микола Володимирович народився 1952 року в с. Чижівка Звенигородського району, Черкаської області.

З 13.08.1986р. по 15.09.1986 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював шофером біля реактора, вивіз будматеріали.

У 1987 році працював 2 тижні у Чорнобилі, вивозив заражену радіацією техніку. Ліквідатор II категорії. Нагороджений грамотою за активну роботу по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Денисенко Сергій Олександрович ліквідатор III категорії.

З 21.08.1988 р. по 21.09.1988 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Ліквідатори аварії на ЧАЕС

Працював водієм в с. Опачечі, Ямпіль Чорнобильського району.

Демченко Сергій Олександрович народився 2 січня 1967 року в м. Карлівка Полтавської області.

З 21.08.1988 р. по 21.09.1988 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював водієм, перевозив асфальт з Чернігова через річку Дніпро до Чорнобильської АЕС. Брав участь у будівництві м. Славутич.

Дзюба Сергій Михайлович народився 1 серпня 1960 року в с. Ленінське Кролевецького району, Сумської області.

У серпні 1986 року військкоматом був направлений на роботу в Чорнобильську зону. Працював кранівником, клав плити. Час перебування на об'єкті - 25 хвилин. Жили в бункері біля реактора, харчувалися в їдальні, отримували щодня по пляшці мінеральної води. Щодня після купання, робочих оглядали лікарі. Відправляли на 6 місяців та через 16 днів Сергій Михайлович набрав допустиму норму опромінення і 4 вересня 1986 року повернувся додому.

Жваненко Іван Васильович народився 19 січня 1938 року в с. Неморож Звенигородського району, Черкаської області.

З 16.07.1986 р. по 01.08.1986 р. працював водієм на автошляхах Поліського району, в тому числі і на автошляхах Поліське - Прип'ять, Мар'янівка - Діброва, КПП Діброва.

Нагороджений медаллю "Учасник ліквідації наслідків на ЧАЕС".

Жваненко Микола Михайлович народився 11 травня 1962 року в с. Неморож Звенигородського району, Черкаської області.

Про аварію на ЧАЕС дізнався з телебачення. Сам виявив бажання працювати в Чорнобильській зоні. На початку березня 1988 року був направлений з місця роботи - Звенигородського АТП 17108, де працював мотористом, в село Залісся. Займався ремонтом автобусів. Проживали в дитячому садку, харчувалися в їдальні, для виконання робіт отримували спецодяг, який часто змінювали. У кінці березня 1988 року повернувся додому.

Жорновий Василь Платонович народився 5 червня 1952 року в с. Шевченковому Звенигородського району, Черкаської області.

З 07.07.1986 р. по 06.08.1986 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював шофером.

Заболотний Анатолій Ількович народився 24 листопада 1945 року в с. Зелена Діброва Городищенського району Черкаської області.

В період з 28.11.1986 р. по 24.02.1987 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Одержав дозу опромінення 24,9 БЕР. Ліквідатор II категорії.

Військова частина знаходилася в смт. Оранне Чорнобильського району. Був в 960-му окремому батальйоні на посаді начальника штабу. Функціональними обов'язками було забезпечення особовим складом і технікою для роботи на Чорнобильській АЕС. Постійно проводилися обстеження території. Був нагороджений грамотою.

Завалів Борис Пилипович народився 18 серпня 1953 року в с. Моринці Звенигородського району, Черкаської області.

З 23.03.1987 р. по 18.05.1987 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював в 3-му і 4-му енергоблоках, займався дезактивацією. Одержав дозу опромінення 24 рентгени. Ліквідатор II категорії.

Завальнюк Володимир Тихонович народився 22 жовтня 1958 року в с. Юрківка Звенигородського району Черкаської області.

З 28.07.1986 р. по 28.08.1986 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював на автодорозі Зелений Мис (Чорнобиль). Ліквідатор II категорії.

Завгородній Олександр Григорович народився 6 серпня 1952 року в с. Пединівка Звенигородського району Черкаської області.

У 1988 році брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Здоровило Олександр Миколайович народився 16 жовтня 1959 року в с. Ганжалівка Лисянського району Черкаської області.

З 25.10.1986 р. по 06.01.1987 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Ліквідатор II категорії.

Зубрицький Іван Васильович народився 2 липня 1957 року в с. Стецівка Звенигородського району Черкаської області.

З 19.05.1988 р. по 10.09.1989 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Іваненко Віталій Станіславович народився 6 січня 1948 року в с. Вільшана Городищенського району Черкаської області.

З 23.03.1987 р. по 13.05.1987 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Іваненко Григорій Михайлович народився в с. Юркове Звенигородського району Черкаської області.

З 13.12.1987 р. по 01.03.1988 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Ліквідатор II категорії.

Івашенко Володимир Дем'янович народився в с. Моринці Звенигородського району Черкаської області.

В кінці 1987 р. на початку 1988 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Ліквідатор III категорії.

Іовко Віталій Амурович народився 4 грудня 1951 року в с. Моринці Звенигородського району Черкаської області.

З 19.06.1989 р. по 17.07.1989 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Займався дезактивацією. Ліквідатор III категорії. Нагороджений медаллю за участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Продовження. Початок на 8 стор.

20.12.91 р. 19 грудня затверджено Закон України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи". Нарешті, через п'ять років і вісім місяців всенародно визнали, що "катастрофа торкнулася долі мільйонів людей". Нарешті спохватилися, що "усунення наслідків катастрофи залежить від законодавчого визнання правового режиму різних за ступенем радіоактивного забруднення територій". До зон радіоактивного забруднення на Звенигородщині віднесено місто Звенигородка і 12 сіл.

30.12.91р. Ішла передсвятковим містом. Яка ж сніжна та морозна цюгорічна зима! Сніг під ногами - рип-рип. Деревя докіль, немов зім'ячки. Яка краса, а серце крається, бо все це - зона.

5.01.92 р. Страшна звістка: помер Павлусь - мій троюрідний брат з міста Черкаси - у неповних шістнадцять літ. Минулого року він - життєрадісний, говіркий, повновидий, як кажуть у народі, кров з молоком, - приїздив до нас, готувався до вступу в технікум. Хто міг здогадатися, що всього через півтора місяці таким безжалісним буде вирок - лейкоз? Хто міг зарадити материнському горю: столична медико-бюрократична служба, яка відправляє на лікування на Кубу тільки дітей до чотирнадцяти років, чи екстрасенс-шарлатан, який тільки за "консультацію" вимагає "кругленьку" суму "зелених"? У веранді зараз вінок - остання данина його ранній юності, красі, коханню від усієї нашої родини. Скільки у тім вінку квітів: зірко-синіх, яскравих, таких, як колір його очей!

20.01.92р. Київ. Викладач, поспіхом прийнявши у нас іспит із української літератури, повідомив, що з досить "авторитетних", хоч і "неофіційних" джерел, дізнався: нещодавно сталася ще одна "незначна" поломка на "атомці". Застеріг: "Ідть хутчіш по домівках, не розгулюйте довго містом". А по радіомовленню ця інформація не прозвучала. І доки ж у нас буде діяти закон "засекреченої" інформації?

23.02.92 р. Київ. Мій однокурсник з міста Коростеня Житомирської області, фотокор з фізикою, зафіксував народження двох теляток з десятьма ніжками на двох... Коростень віднесено до третьої зони радіоактивного забруднення.

26.04.92р. Шоста річниця Чорнобильської трагедії. У районні бібліотеці на стелажі - книга "Чорнобиль: дні випробувань", яка вийшла у видавництві "Радянський письменник" ще у 1987 році. Це книга свідчень журналістів і письменників, які у перші дні трагедії були у Чорнобилі.

Один із журналістів - Вадим Шкода у старенькій школі у Прип'яті зустрівся з тими, хто безпосередньо керував оперативною групою по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Вони і розповіли йому, що першим визначив ситуацію, як "радіаційну аварію великого масштабу" начальник зміни Олександр Акімов. Він вжив всіх заходів для виводу персоналу із зони руйнування. Не рахуючись із небезпекою для життя, організував блокування приміщення із зони руйнування, чим запобіг розповсюдженню радіаційного зараження. Із приміщення його вивели на ношах. У московській клінічній лікарні він помер. Воістину, стверджує автор у своєму нарисі "Особлива зона": "Особлива зона - це особлива школа життя. Людину вона, наче рентгеном, просвічує наскрізь. У даному випадку не умовним, а справжнім, всюдисущим, розчиненим, здається, у самому повітрі".

"Мені довелося побувати у зоні у травневі дні, коли у садах, неначе снігова заметіль, кружляв яблуневий цвіт, був і в розпал літа, коли під вагою дозрілих плодів провисало гілля, приїжджав сюди і пізньої осені - яблука падали на землю і нікому було їх збирати. Та й не можна. Чимало плодів залишилося на деревах. Вони почорніли від лютих січневих морозів, навіть птахи їх не клюють. Чорні яблука!", - який же страшний, який вражаючий

Продовження на 10 стор.

Ліквідатори аварії на ЧАЕС

Продовження. Початок на 9 стор.

пейзаж тут наведено!

19.05.92р. Створено відділ у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС Звенигородської райдержадміністрації.

25.05.92р. У "Північній Двіні", що у Алушті, звенигородчани почували себе набагато краще, ніж у нашій "радіаційній зоні". Єдиний "негативний" фактор - сонце пекло немилосердно. А воно, оте сонце, говорять, також винуватець радіаційного опромінення.

23.06.92р. Черкаська обласна державна адміністрація внесла пропозиції про додаткове включення населених пунктів області до зон радіоактивного забруднення, згідно із щільністю забруднення ізотопами-137 і 134 (в юрі на кв.км.) Найбільш включено до цього переліку населених пунктів Звенигородського району - 37, Тальнівського - 25, Канівського - 20, Шполянського - 17, Катеринопільського - 14, Лисянського - 12, Корсунь-Шевченківського - 11, Уманського - 10, Маньківського та Черкаського - 3, Городищенського та Жашківського по 1. Найбільша щільність забруднення у Петраківській Гуті Лисянського району - 12,26. У наших Чичиркозівці - 10,70, Вільхівці - 8,08, Юрківці - 7,71, у Піщаній Тальнівського району - 6,80, у Георгіївці та Іскроному Шполянського району - 5,74 та 5,37 відповідно.

19.11.92р. При видачі посвідчень потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи одна жіночка втратила свідомість. Викликали "Швидку допомогу". На запитання: "Чому Ви так поспішаєте отримати посвідчення?", вона відповіла: "Говорять, "чорнобильські книжечки" будуть тільки два дні видавати". Доводиться вже вкотре пояснювати людям, що термін видачі посвідчень необмежений.

3.12.92р. Кожен документ учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС - то людська доля, материнська молитва, слюзи дружини, біль зраненої душі. Населені пункти, де працювали люди - Чорнобиль, Прип'ять, Варовичі, Залісся, Копачі, Товстий ліс. Місця роботи - територія 4 енергоблоку, тридцяти кілометрова зона, зона №1, зона №2, дезактивація Рудого лісу та шляхів Поліського району. Професії - водій, пожежник, електрик, медпрацівник. У багатьох документах - запис: "одержав дозу опромінення..." (не встановлено, не розшифровано)".

- Ось - мої документи, а це мого "братка". Ми із ним у Чорнобилі побраталися. Чорнобиль - наш спільний батько, - сказав один учасник ліквідації.

Вони жили в одному місці, ходили одними вулицями і зовсім не знали один одного. Їх об'єднала спільна біда, спільна трагедія, спільне горе.

3.03.93р. - Як багато пільг надали чорнобильцям: і проїзд у транспорті для них безкоштовний, і путівки до санаторію їм виділяють, і магазин для них окремий, і оплата за комунальні послуги удвічі менша та ще й без черги їх у поліклініці пропускають! - почула випадково нарікання жінка нашого міста.

- Та що ті пільги, коли втрачено здоров'я! - у серцях мовив на ті її слова ліквідатор - і зустрічаємося частіше ми, колишні чорнобильці, не на курортних та морських пляжах, а у лікарняних палатах та у поліклініках у чергах за рецептами на потрібні ліки. Краще не було б аварії, не було нас, калік, не було б ніяких пільг і таких ось поприкань на кожному кроці!

15.04.93р. У районі завершено виплату компенсацій за невикористану путівку на лікування чи оздоровлення потерпілим. Виплачена і винагорода за вислугу років. Ці кошти у народі чомусь назвали "гробовими".

20.04.93р. Пішов із життя учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС Володимир Архипович Бабієнко. Доля відміряла йому 31 день роботи у зоні відчуження у 1986-му. Залишилася дружина і троє малолітніх дітей.

Продовження на 11 стор.

Кабанячий Петро Петрович, народився 2 листопада 1950 року в с.Козацьке Звенигородського району Черкаської області.

В період з 5 січня по 12 червня 1990 року брав участь в роботах по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, одержав дозу опромінення 4,187 БЕР. Ліквідатор 1-ї категорії.

Військова частина знаходилась біля села Дитятки Чорнобильського району. Старший лейтенант, був заступником командира по тилу.

Основним завданням було дезактивувати об'єкти Чорнобильської АЕС, в обов'язки входило захоронення зараженого майна. Ніс відповідальність за всю господарську частину.

Був нагороджений грамотою.

Киниця Микола Михайлович, народився 28 листопада 1960 року в с.Залізничка Катеринопільського району Черкаської області.

З 23 березня по 12 травня 1987 року брав участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, де виконував обов'язки дезактиватора.

Ліквідатор аварії на Чорнобильській АЕС 1 категорії, інвалід 3-ї групи.

Нагороджений медалями "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС", "Захиснику Вітчизни", дипломами, грамотами та подяками.

Кириленко Володимир Миколайович, народився 15 серпня 1962 року в м.Звенигородка Черкаської області.

З 30 серпня 1986 р. був призваний на спецзбори по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, в складі окремого Черкаського медбатальйону в/ч 01377 на посади санінструктора приймального відділення.

З 7 вересня по 3 листопада 1986 року за наказом командира окремого Черкаського медбатальйону перебував у відрядженні до медпункту ЧАЕС, де надавав первинну медичну допомогу хворим, травмованим, опроміненим та доставляв їх у розташування медбатальйону в/ч 01377 в с.Стещино. За виконання роботи отримав грамоту та подяку від командування в/ч 01377 та від командування ОГОЗМОСРСР (оперативної групи особової зони Міністерства оборони СРСР). Отримав нагрудний знак ліквідатора 1986 року. Нагороджений медалями "За заслуги" та "Захиснику Вітчизни".

Ліквідатор 1 категорії, III група інвалідності, інвалід війни. Є членом Звенигородської районної організації "Союз Чорнобиль України" та Української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів).

Клименко Михайло Леонідович, народився 16 вересня 1948 року в селі Козацьке Звенигородського району Черкаської області.

В період з 14 січня по 27 квітня 1990 року брав участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, одержав дозу опромінення 4,126 БЕР, ліквідатор 2 категорії.

Військова частина на період ліквідації знаходилась в селі Дитятки Чорнобильського району. Спочатку був санінструктором, потім водієм 10-тонної машини АРЗ. Вранці і ввечері з метою знезараження поливав дороги.

Нагороджений двома грамотами і медаллю "За заслуги". На жаль, з двома переїздами сім'ї ні грамоти, ні медаль не збереглися.

Коваленко Сергій Анатолійович, народився 15 листопада 1958 року в місті Звенигородка Черкаської області.

2 травня 1986 року був командирований Звенигородським РТП для ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС (зокрема для вивезення з постраждалих районів Чорнобиля свійської худоби).

Командант Володимир Павлович, народився 7 квітня 1949 року у селі Мисове Ленінського району Кримської області.

У 1989 році від військкомату направили на Чорнобильську АЕС, робили дезактивацію приміщень, обживали свинцем, робили пройоми між кімнатами, вижджали на заміри радіації техніки, було багато роботи, всіх брали на три місяці, доза опромінення була до 5 БЕР. Проживали в с.Оране, до пропускного пункту приїжджали на одних машинах, потім пересідали до Чорнобильської АЕС на інші. Працювали у дві зміни, тиждень до обіду, тиждень після.

Володимир Павлович має подяку учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Коноваленко Андрій Іванович, народився 16 березня 1956 року в селі Вільховці Звенигородського району Черкаської області.

В червні 1988 року Звенигородським райвійськкоматом був відправлений на ліквідацію Чорнобильської аварії. Повернувся звідти 5 вересня 1988 року, працював там 95 днів.

Спочатку працював у селі Оране. Ремонтували техніку, яка працювала на ліквідації аварії. Потім перекинули в село Караход, де продовжував займатися ремонтом техніки, звідси переїхали в 30-кілометрову зону, де теж ремонтував техніку, танки, бронетранспортери.

Нагороджений нагрудним знаком "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС".

Кошлак Микола Іванович, народився 13 червня 1957 року в селі Стецівка Звенигородського району Черкаської області.

З 1 серпня по 16 серпня 1986 року перебував на ЧАЕС. Категорія 1.

III група інвалідності.

Кравець Юрій Устимович, народився в 1955 році в Луганській області.

У травні 1987 року з Одеської області був направлений на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС. Працював в 30-кілометровій зоні в селі Старі Соколи на пункті санітар-

Ліквідатори аварії на ЧАЕС

ної обробки №2. Виїжджали безпосередньо на станцію, обробляли кришу складів. Пробывши там три місяці, у липні повернувся додому.

Кузьменко Володимир Іванович, народився 24 травня 1945 року в селі Неморож Звенигородського району Черкаської області.

В Чорнобильську зону був направлений військоматом 15 березня 1989 року. Жили в селах Ольки, Дитятки, Ратча. Звідти людей возили машинами на роботи в район аварії. Люди закопували в землю частини заражених автомобілів, вибирали вугілля зі сховищ і закопували в землю. Працювали з 9-ї до 15-ї години. Перебував там 121 добу. Додому повернувся 19 липня 1989 року.

Кузьменко Володимир Микитович, народився 21 вересня 1949 року в с.Майданівка Звенигородського району Черкаської області.

На Чорнобильській АЕС перебував з 10 лютого 1990 року по серпень місяць 1991 року. Працював на прибиранні наслідків вибуху.

Нагороджений почесними грамотами та годинником "Слава".

Курятін Олександр Володимирович, народився 3 грудня 1961 року в місті Сатка Челябінської області.

В березні 1987 року вперше поїхав у Чорнобиль і надалі їздив вахтовим методом по 15 днів. Працювали біля 4 реактора, робили насипи під залізницю. Проводили дискультивацію авто могильників, загортали землею заражені автомобілі.

Ляхно Тарас Олександрович, народився 6 березня 1964 року в с.Моринці Звенигородського району Черкаської області.

З 17 жовтня 1986 року по 13 січня 1987 року в/ч ПП 34003 був на ліквідації Чорнобильської АЕС в с.Оране.

На роботах по ліквідації аварії Чорнобильської АЕС працював водієм. Спочатку підвозив питну воду з Іванкова, поливав дороги водою. Потім на паливозаправнику возив паливо з Бородянки і заправляв техніку, яка працювала в 30-кілометровій зоні. Батальйон де в цей час служив, займався ремонтом і обслуговуванням інженерних машин розгортання (ІМР). Площадка по ремонту і обслуговуванню знаходилась в м.Прип'ять на території ЧАЕС. Після того, як автозаправник, на якому працював, не випустили з 30-кілометрової зони (так як він був забруднений радіонуклідами вище норми) працював водієм-дозиметристом на санітарній машині.

Лашко Іван Леонідович, народився 3 листопада 1951 року в с.Кобиляки Звенигородського району Черкаської області.

З 6 червня по 27 серпня 1988 року виконував завдання по ліквідації аварії в 30-кілометровій зоні Чорнобильської АЕС.

Одержав дозу опромінення 4 рентгена 793 м/р.

Лисецький Михайло Євстафійович, народився 14 січня 1944 року в с.Моринці Звенигородського району Черкаської області.

З 19 травня по 7 липня 1987 року виконував обов'язки по ліквідації аварії в 30-кілометровій зоні Чорнобильської АЕС та отримав дозу опромінення 9 рен 420 м/р. Категорія 2.

Нагороджений медаллю "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС".

Працював на будівництві цеху по переробці деревини. Зміни проходили дуже швидко.

Лісовий Іван Степанович, народився 13 липня 1944 року в селі Колодисте Тальнівського району Черкаської області.

Після Чорнобильської катастрофи 1986 року, мехколони №25 в 1987 році дали ушкодження при виконанні робіт спочатку під'їзні колії по ст..Семиходи, а потім будівництво моста через річку Прип'ять. В 1987 році працював на автотягачі на базі автомобіля КраЗ, підвозив механізми бульдозери і екскаватори для виконання земельних робіт, спочатку на ст..Семиходи, а потім на будівництві моста через річку Прип'ять.

Мельниченко Микола Петрович, народився 7 травня 1967 року в селі Неморож Звенигородського району Черкаської області.

22 жовтня 1986 року був направлений в зону аварії. Проживали в сусідньому від атомної станції селищі в наметах по 70 осіб. Харчували добре, організовували їм концерти, перегляд кінофільмів.

З 8-ї до 17-ї години працювали на об'єкті. Спочатку супроводжували пожежні машини. Пізніше виконували ремонтні роботи. Микола Петрович був також зв'язковим. В медичній картці зазначено, що під час роботи в Чорнобильській зоні отримав дозу опромінення 15 рентген 56м/р.

Додому повернувся 6 травня 1987 року.

Має пам'ятний знак "Учаснику ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС", користується пільгами ліквідаторами ЧАЕС.

Мефодієнко Василь Макарович, народився 28 лютого 1939 року в с.Попівка Звенигородського району Черкаської області.

В Чорнобильську зону поїхав як доброволець, відразу як сталася аварія. Пропрацював там кілька місяців. Працював начальником вимірювальної служби. Вимірювали дози радіації біля реактора, в ґрунті, повітрі, воді, на предметах і звичайно на людях. Ходили в захисних костюмах, на грудях висіли накопичувачі, по них визначали ступінь накопичення радіації. Постійний контроль медичних працівників. Особливо тяжкі перші тижні, під ногами радіоактивно забруднений ґрунт, його збирали лопатами і вивозили, щоб очистити територію. Потім працював в РБУ (ремонтно-будівельне управління) в 30-кілометровій зоні. Працював робітником на 1, 2 блоках ЧАЕС.

Ліквідатор 1 категорії.

Продовження. Початок на 10 стор.

Чомусь раніше мені здавалося: смерть чатує на приборкувачів "мирного" атому тільки поблизу "зони", а не у нашому місті.

26.04.93р. Сьома річниця Чорнобильської трагедії. Як і всі попередні роки, сьогодні теплий ранок, бує черемха і цвітуть яблуні. Здається, ніщо не нагадує про трагедію. Вона - у сумній статистиці, наведеній головним лікарем Звенигородської районної лікарні: "У Звенигородському районі захворювання щитовидної залози збільшилися майже удвічі, Катеринопільському - у 3,5, у Черкаському - у 4 рази. У 3,5 рази зросла кількість хвороб крові і кровотворних тканин. У Канівському районі у 1991 році смертність дітей підвищилася порівняно з 1983 роком на 46,7%, у Катеринопільському - на 26".

05.05.93р. Як стверджують спеціалісти столичного центру нетрадиційної медицини, нині в Україні важко знайти дійсно "чисті" території. І справа не у чорнобильських кюрі, а у підвищеному вмісті природних радіаційних речовин, здебільшого радону в ґрунті. Через нього доза опромінення сягає таких рівнів, що "чисті" місця можна віднести до 4, а то навіть і до 3 зон радіоактивного забруднення! Відомо, що Україна за вмістом цього елемента у ґрунтах займає 4 місце у світі (!) після Фінляндії, Швеції та Японії. І нещадно там у будівельників існує державний стандарт, за яким жоден будинок не може бути збудований без перевірки на вміст радону у помешканнях. Цього стандарту дотримуються у Києві. А чи дотримуються його на Черкащині?

22.09.93р. У неврологічне відділення Звенигородської ЦРЛ поступила 16-річна дівчинка - учениця СПТУ-16. У дівчинки - часті запаморочення. Як розповідала вона лікарям, майже тиждень щоденно після занять учні училища збирали кукурудзу на полях одного з місцевих колгоспів. У Валі виявили "букет" хвороб: неврастенія, гастрит, гайморит, хворі нирки. Навіщо відправляють дітей на збирання забруднених радіонуклідами врожаїв?

*Пристрасні промови, мітинговий бум,
А в очах дитяти - недитячий сум.
Невидимим болем погляди ячать,
На обличчях горя й фатуму печать.
Атомний, космічний і трагічний час.
Діти наші, діти, що чекає Вас?*

Микола Луків, "Діти Чорнобиль".

9.02.94р. Нещодавно у Лисянці померла 11-річна дівчинка - відмінниця, красуня, талановита танцюристка. Втратила свідомість вона на сцені під час виступу на огляді художньої самодіяльності. Невдовзі лікарі констатували страшний діагноз: онкохвороба. Дівчинка потребувала термінового лікування за кордоном. Рідні та знайомі її батьків зібрали частину необхідних для лікування коштів. Решту обцяла виділити одна столична благодійна організація, але... вже було запізно. Перед смертю у дитяти висипалося майже все волосся, а дівчинка до останнього дня наївно запитувала у лікарів: "Дядю, а правда, що Ви мене вилікуєте і я знову буду танцювати?"

12.02.94р. У лор відділення Звенигородської ЦРЛ "швидка допомога" привезла дівчинку із діагнозом "часті носові кровотечі". Я чула, як вона розповідала лікарю-отоларингологу: "Я почуваю себе дуже добре, потім раптово починає боліти голова, рясне у очах..." У 7-річного Сергія-першокласника - хронічний гайморит, бронхіальна астма, а нещодавно виявили ще й гіперплазію щитовидної залози. Такі страшні діагнози у дітей.

14.02.94р. Медичні огляди, проведені у загальноосвітніх школах у 1993-1994рр., свідчать, що на сьогодні у нашому та інших районах області майже немає жодної здорової дитини.

- На Звенигородщині від онкохвороб вже померло

Продовження на 12 стор.

Ліквідатори аварії на ЧАЕС

Продовження. Початок на 11 стор.

5 дітей. Черкащина - єдина в Україні область, де немає обласної дитячої лікарні, а значить відсутня можливість надавати хворим малцям кваліфіковану медичну допомогу. Частина з них приймають на лікування столичні спеціалізовані клініки, послуги яких обходяться надто дорого, а необхідних коштів у районному та місцевих бюджетах немає, - розповіла мені головний педіатр району Галина Вікторівна Радьога.

17.02.94р. Нині лікарів-ендокринологів району турбує ріст кількості ендокринних захворювань: дифузним зобом хворіють 195 осіб, вузловим - 54. Ці цифри можуть збільшитися удвічі через 4-5 років. А "пік" захворювання очікується років через 10-15. Гіперплазію щитовидної залози також виявлено і у жителів незабруднених сіл району.

1.03.94р. У діагностичному радіологічному центрі Звенигородської районної поліклініки за допомогою апарату "СІЧ" визначають наявність у організмі людини найбільш "довго живучих" ізотопів-цезію-137, цезію-134 та калію-40. Ці радіонукліди наявні у організмах більшості із вже обстежених пацієнтів.

26.04.94р. Восьма річниця Чорнобильської катастрофи. На екрані - телепередача "Чорнобиль" - кадри із кінохроніки 1986-го: страшна руїна, покривлена арматурою, обпалений бетон - те, у що перетворився 4 блок "атомки" внаслідок вибуху; своєрідне кладовище зараженої радіацією техніки; розтрощені будівлі, які не піддавалися дезактивації; пограбована церква 17 ст., яка знаходиться у 30-кілометровій зоні і має табличку з написом: "забруднено"; акушер-гінеколог з малям на руках, яке народилося у пологовому відділенні рівно о 1 годині 23 хвилини ночі, коли стався вибух; великі яскраві квіти на сірих надгробках Митинського цвинтаря у Москві - остання данина першим приборкувачам "мирного атому".

28.04.94р. Документальна повість відомого американського професора Р. Гейла написана у співавторстві з адвокатом Т. Гаузером "Останнє попередження", присвячена ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. У ній викладені враження і спогади Гейла про Чорнобиль і зроблено спробу поглянути у перспективу на найбільшу у світі аварію на атомних електростанціях. Що спонукало цю людину прилетіти у тодішній Радянський Союз відразу після катастрофи? Милосердя? Чи дійсно прагнення допомогти?

25.03.95р. У 1957 році на території Російської Федерації у Челябінську на радіохімічному заводі "Маяк" сталася ядерна аварія. Там же 19-річними проходили військову службу наші земляки-звенигородці - безпосередні учасники наслідків челябінської аварії. Нині їх "привіряно" до чорнобильців. Вже 9 жителів району одержали посвідчення ліквідаторів 2-ї категорії. Підставою для одержання таких посвідчень стали довідки, видані адміністрацією Челябінської області, у яких вказано термін перебування на хімікомбінаті "Маяк" у 1957-58 та 1960-61 роках - 15-16 місяців(!)

- Він нині ледве ходить. Операцію складну переїс. От якби ці "книжечки" років із 30 тому видали, - сказала дружина одного із учасників ліквідації цієї аварії.

А скільки таких ліквідаторів уже пішло із життя так і не дочекавшись пільг? Дійсно, занадто запізниле це "привірявання". Чому ж десятки літ держава не рахувалася із інтересами тисяч людей?

25.04.95р. Сьогодні о 13-00 дзвін в усіх храмах Української православної церкви оголосив про День пам'яті пожежників, які померли у результаті наслідків Чорнобильської катастрофи. Віднині 25 квітня в Україні відзначатиметься День пам'яті героїв Чорнобиля - калататимуть дзвони, постійно нагадуючи про одну із найбільших

Продовження на 13 стор.

Мізерія Анатолій Андрійович, народився 30 жовтня 1951 року в с.Козацьке Звенигородського району Черкаської області.

В період з 26 лютого по 17 травня 1988 року виконував завдання по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Частина знаходилась в 30-кілометровій зоні в селі Рудня-Іллінецька Чорнобильського району. Безпосередньо обслуговували станцію. Виконували роботи по дезактивації машин. Проводили дезактивацію на станції, розбирали фундамент для бурових машин. Одержав дозу опромінення 9 рентген, ліквідатор 3-ї категорії.

За роботи в надзвичайно складних умовах отримав подяку.

Міняйло Анатолій Вікторович, народився 1 листопада 1950 року в селі Скаліватка Звенигородського району Черкаської області.

В 1986 році був на ліквідації аварії ЧАЕС. Працював водієм пожежного автомобіля, відкачував воду з-під реактора, гасив пожежу у небезпечній зоні, подавав воду на бетонування саркофага.

Моміт Володимир Якович, народився в селі Моринці Звенигородського району Черкаської області.

Був на ліквідації аварії Чорнобильської АЕС в 1986 році у складі військової частини №32207.

Ліквідатор II категорії.

Музиченко Олександр Іванович, народився в 1960 році в с.Озірна Звенигородського району Черкаської області.

Працював в с/г механізації с.Озірна В 1986 році відкомандировували в Чорнобиль на автомобілі "Коліда" для вивезення худоби з чорнобильських сіл в Житомирську область м.Малин. Ця перша командировка тривала з 1 по 4 травня 1986 р.

Другий раз побував в Чорнобильській зоні з 28 серпня по 17 вересня 1986р. Возили каміння, ґрунт для зруйнованого атомного реактора, заливали котлован, щоб радіаційні забруднення не потрапили в річку Прип'ять. Будували дренаж на р. Прип'ять (возили туди каміння).

Будували могильники. Возили з м.Прип'ять заражені харчові продукти (з магазинів, з різних торгових точок) і хоронили в могильниках. Їсти їх не можна було та й на той час нікому, з міста були евакуйовані всі жителі. Працював також в селах 30-кілометрової зони с.Копачі, с.Рижий ліс. Ліквідатор 1 категорії.

Мурейко Михайло Іванович, народився 21 листопада 1963 року в селі Юрківка Звенигородського району Черкаської області.

Направлений на ліквідацію аварії Звенигородським райвійськкоматом 18 квітня по 19 травня 1987 року. Був водієм БТР біля реактора.

Мусянко Сергій Григорович, ліквідатор III категорії. В період з 22.06.1987р. по 03.07.1987р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС в 30-ти кілометровій зоні.

Новіков Петро Геннадійович, народився 7 квітня 1956 року в м. Глухів Сумської області.

З 13 листопада 1987 року по березень 1988 року брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Займав посаду сержанта в військовій частині 3403. Нагороджений подяками. Ліквідатор II категорії.

Олефіренко Сергій Вікторович, народився 22 січня 1965 року в с. Вільховець Звенигородського району Черкаської області.

З 14. 10.1986р. по 07.03.1987р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював водієм в населених пунктах Терехи і Ораново.Возив людей на роботу в Чорнобиль.

Оришич Яків Григорович, народився 2 серпня 1950 року в с. Чижівка Звенигородського району Черкаської області.

У 1988 році, будучи військовозобов'язаним, був направлений в м. Прип'ять, у військову частину 53893, для дезактивації території. Місто дислокації військової частини - Іванківський район. Перебував там протягом 5 місяців. Отримав дозу випромінювання 4,01 БЕР, внаслідок чого став інвалідом 1 групи.

Перші враження були гнітючі. Місто мертве: ні людей, ні собак, ні котів, лише чорне гайвороння час від часу пролітало над містом. Місто обгороджене колючим дротом, скрізь сигналізація, при їзді міліціонер. Дух пустки витав над всім цим.

З військової частини до міста було кілометрів 50. Кожного ранку всі мовчазні сідали до машини і їхали в "нікуди". Доїхавши до станції Лельов, милися, переодягалися, пересідали на інші машини, машини військової частини на територію не допускалися. А потім було виконання завдання: чистили будинки, склади, підвали, приміщення дезактивуючим розчином, біля заводу "Юпітер" знімали вручну пласт землі і вивозили за межі зони. І таких виїздів було 75 і кожного разу переслідувало одне і теж відчуття - відчуття холоду, пустки і гнітючої тиші.

Охріменко Юрій Олексійович народився 13 лютого 1958 року в с. Чемериське Звенигородського району Черкаської області.

18 червня 1986 року військкоматом був направлений на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС. Працював пожежником в с. Ораново. !8 виїздів на АЕС. Отримав 25 БЕР опромінення. Ліквідатор II категорії. Нагороджений грамотою.

Пастушенко Володимир Григорович народився 2 жовтня 1957 року в с. Кропивне Іванківського району Київської області, яке розташоване в 50 км зоні від Чорнобильської зони.

Ліквідатори аварії на ЧАЕС

Після аварії на ЧАЕС вивозив людей з Прип'яті, з Чорнобильського району в Крим. Його сім'я була (дружина, син, донька) евакуйована 12.05.1986р. спочатку в м. Бучу під Києвом, а звідти в Одеський санаторій на 3 місяці.

Педан Валентин Васильович, народився 2 вересня 1957 року в с.Моринці Звенигородського району Черкаської області.

В період вересня, жовтня, листопада 1986 року брав участь у ліквідації наслідків аварії в небезпечній зоні №3 на території 3-го, 4-го реакторів Чорнобильської АЕС. Нагороджений подяками і грамотами. Відзнаки в трудовій книжці.

Питель Микола Йосипович, народився 30 травня 1959 року в с.Охматів Жашківського району Черкаської області.

Коли вибухнув реактор на Чорнобильській АЕС, був відряджений на ліквідацію аварії у 1987 році з березня по травень місяць. Там працював водієм на БТР. Проживав в піонерському таборі "Сказочний". Отримав дозу опромінення 17 рентген.

Пінталь Георгій Бориславович, народився 23 червня 1949 року в м.Звенигородка Черкаської області.

З 2 травня по 27 червня 1986 року, як і багато його колег, брав участь в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Піщаний Микола Миколайович, народився 14 грудня 1945 року в с.Вербівці Катеринопільського району Черкаської області.

В травні 1986 року працював водієм (вивозив худобу з с.Барішів Чорнобильського району в Богуславський район Київської області).

Постолов Василь Єфремович, народився 2 червня 1938 року в с.Юрківка Звенигородського району Черкаської області.

В 1986 році був направлений Черкаською електромережею на ліквідацію Чорнобильської АЕС з 16 вересня по 1 жовтня.

Потилко Микола Васильович, народився 27 жовтня 1961 року в с.Стецівка Звенигородського району Черкаської області.

В період з 16.06.1987р. по 29.06.1987р. та з 17.07.1987р. по 19.07.1987р. перебував на будівництві бази третьої черги Чорнобильської АЕС, мосту через річку Прип'ять, станції Семиходи.

Після ліквідації отримав 3-у групу інвалідності.

Пустовіт Василь Петрович, народився 12 квітня 1952 року в с.Вільховець Звенигородського району Черкаської області.

З 23 січня 1987 року по 13 березня 1987 року був на ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Працював в с.Копачі на пункті санітарної обробки, мийником машин.

Нагороджений почесною грамотою "За успішне виконання державного завдання по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС"

Радванський Володимир Павлович, народився 9 вересня 1938 року в с. Стебне Звенигородського району Черкаської області.

У червні 1986 році брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював у 6-кілометровій зоні. Ввозив пісок до гелікоптерів. У селищі Вишневому набирав асфальт і ввозив у Чорнобиль. Пробув 14 днів. Додому повернувся в липні. Нагороджений нагрудним знаком "Учасник ліквідації наслідків на ЧАЕС".

Рябененко Іван Федорович, народився 29 грудня 1953 року в с. Гудзівка Звенигородського району Черкаської області.

З 29.08.1986р. по 15.09.1986р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. У січні 1987 року 30 днів працював на будівництві лінії Чорнобиль - Славутич.

Складанюк Леонід Григорович, народився 3 червня 1963 року в с. Багачівка Звенигородського району Черкаської області.

Життя, пов'язане з Чорнобилем, почалося 21 серпня 1987 року. Був призваний Звенигородським РВК на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС. Місце дислокації - с. Оране, в/ч 49903 ККВО. Батальйон займався ремонтом техніки, яка належала Київському військовому округу. Був призначений командиром пункту технічного обміну запчастин. В зоні відчуження обслуговували переправу через р. Прип'ять. Також вивозили заражену радіацією техніку до місць захоронення, в тому числі і автомобілі приватного сектору. За період його відрядження пам'ятає ліквідатора з Сумської області, який добровільно попросився працювати біля реактора і після четвертої зміни помер. Виявилось, що він приховав від медкомісії, що хворів на цукровий діабет.

Було багато порушень. Марлеві пов'язки повинні мінятися через годину, а їх видавали по одній на добу.

Пам'ятає виступ артистів Гнатюка, Ротару та інших.

Інвалід III групи.

Слинко Володимир Тимофійович, народився 17 вересня 1948 року в м. Звенигородка Черкаської області.

З 27.08.1986 року брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював електриком.

Снитко Григорій Григорович, народився 27 травня 1966 року в с. Шевченкове Звенигородського району Черкаської області.

Брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, в 30-км. зоні. Працював трактористом, виконував різні роботи. Ліквідатор II категорії.

Снісар Микола Анатолійович, народився 7 лютого 1958 року в с. Княжа Звенигородського району Черкаської області.

З 24.03.1987 р. по 08.09.1987 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Продовження. Початок на 12 стор.

трагедії сучасності.

25.12.95р. Захворюваність на Звенигородщині на 10 тисяч дорослого населення у 1995 році склала 12378,3 проти 11459,4 у минулому. А дитяча захворюваність ще більша - 22715,6 проти 17709,4 у 1994-му. Зростає первинна онкологічна патологія: на 10 тисяч населення 34,8 випадки проти 31,1 у 1994-му, що набагато вище обласних показників. Смертність перевищує народжуваність: якщо у 1989 році смертність складала 14,7, а народжуваність 12, то у 1995-му смертність - 22,4, а народжуваність - 9,7.

26.12.95р. Уже пішли із життя учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС Олександр Караван, Володимир Бабієнко, Микола Охота, Микола Кречотень. Нещодавно помер і Віталій Очеретяний. Осиротіли його три доньки, стала вдовою дружина.

26.04.96р. Десята річниця Чорнобильської трагедії. По радіомовленню прозвучала інформація, що внаслідок аварії на ЧАЕС постраждало 3300000 осіб, з яких 125000 померли. За період з 1992-го по 1995-й рік на розв'язання чорнобильських проблем витрачено понад 3 мільярди доларів.

28.04.96р. Ми повинні в пошані схилити голови перед жінками, які брали участь в ліквідації наслідків аварії: Ніною Петрівною Аніщук, Лілією Володимирівною Синицею, Надією Миколаївною Токовою, Надією Володимирівною Богомоліною та Надією Степанівною Мазур, адже ж те, що пережили у ті дні вони та їхні сім'ї, не забудеться ніколи.

9.05.96р. У США прийнято рішення правління про щорічне проведення Дня Чорнобильської катастрофи. Італійське пожежне товариство нагородило наших пожежників Золотою чайкою за врятування Європи, яка нині знаходиться у музеї "Чорнобиль" у Києві.

3.06.96р. Читаючи твори Світлани Йовенко - письменниці, автора поеми про Чорнобильську трагедію "Вибух", збірки "Віч-на-віч", написаної під небом безлюдної Прип'яті у 1988-му, та повісті "Жінка в зоні", не стримулю сліз. Як правдиво все написано!

30.07.96 р. Лікарі районної лікарні стурбовані: нині в організмі багатьох жителів району не вистачає калію, який є хімічним антагоністом "довгоживучого" цезію-137, який нині присутній в організмі майже всіх мешканців.

21.07.96р. На сьогодні ми вперше не маємо державної програми по ліквідації медичних наслідків Чорнобильської катастрофи. Дія останньої закінчилася у 1995 році.

4.08.96р. Цікаво, чому кольоровий фотоальбом "Ймення зорі - Чорнобиль" - своєрідна сторінка літопису катастрофи на Чорнобильській АЕС за десятирічний період, яка адресується тим, хто причетний до сумних квітневих подій 1986-го і подальших років ліквідації наслідків аварії, хто постраждав і чия доля пов'язана із Чорнобилем, надруковано у Німеччині, а не в Україні?

12.08.96р. 6 серпня - в день 51-ї річниці Хіросімської трагедії, з якою за наслідками часто порівнюють Чорнобильську, японська делегація завітала до Мінчорнобиля. Коштом японської сторони у м.Коростині на базі Київської обласної лікарні №2 створено діагностичні центри, де буде обстежено дітей-чорнобильців.

13.08.96р. Лікар Київської міської онкологічного центру Микола Крушинський розповів кореспонденту "Вісника Чорнобиля", що більшість пацієнтів центру, хворих на рак щитовидки - мешканці Київської, Житомирської, Чернігівської, Черкаської областей, народжені у 1982-84 роках, тобто діти, у яких на час аварії не був достатньо сформований імунітет. Якщо раніше таких хворих було всього 25 чоловік, то нині, через 10 років, маємо 256. Найжахливіше, звичайно, те, що з роками ця цифра буде зростати.

Продовження на 14 стор.

Ліквідатори аварії на ЧАЕС

Продовження. Початок на 13 стор.

3.10.96р. 2 жовтня 1986 року над вершиною атомного Евересту сталася трагедія: під час дезактивації даху "саркофага" військовий вертоліт, зацепившись гвинтом за трос висотного підйомного крана (пілота, вочевидь, засліпило сонце), упав на землю. В пам'ять про загіблий екіпаж "МІ-8" на аеродромі у Чорнобилі стоїть незвичний за формою обеліск з нержавіючої сталі. Командир екіпажу Воробйов та бортмеханік старший лейтенант Христинчювали в Афганістані. Там доля зберегла їм життя, а тут, над рідною землею, той політ в сонячний день виявився останнім.

4.10.96р. За даними Київського міського онкологічного центру понад 8 тисяч онкохворих виявляють в Україні щорічно. Захворюваність лімфатичної системи дітей зросла удвічі.

6.10.96р. У "Віснику Чорнобиля" цікава інформація про відомого кінорежисера Роллана Сергієнка, якого називають літописцем чорнобильського болю. Він - один із тих, хто першим стояв із кінокамерою на даху 3-го енергоблоку ЧАЕС. Його кінофільми про Чорнобиль "Дзвін Чорнобиля", "Не питай, по кому б'є дзвін", "Дзвін б'є по тобі", "Поріг", "Наближення до апокаліпсису. Чорнобиль поруч", "Чорнобиль. Тризна" бачили у Швейцарії, Італії, Німеччині, Японії. Тільки не показували ні в Україні, ні в Росії. Лише на спецоглядах - у Будинку кіно, на з'їздах "Союз Чорнобиль" у Славутіч. Парадокс!

11.10.96р. На восьмому робочому столі - медичний висновок Черкаської обласної дитячої спецВКК, виданий півторарічній дівчинці - жительці нашого міста. Діагноз: вроджена ампутація верхньої кінцівки. Інвалідність дитячі лікарі пов'язали з наслідками аварії на ЧАЕС.

12.10.96р. Материнський біль і невимовне горе - у вірші Галини Ткаченко:

*В туман ранковий - стронцєві змари.
Серце не говорить - лиш здоров'ям мари.
У рясній міжлістї - стронцєві роси.
Серце материнське пошепки голосить.
Плаче так тужливо, стомлено й невтомно,
А в дитячих жилах кров із ацетоном.*

Найстрашніше те, що мати не може зарадити біді своєї кровинки.

20.10.96р. Під час обстеження стебненських школярів в організмі всіх дітей виявлено цезій-137.

21.10.96р. Інститут історії України Національної академії наук разом із Центральним державним архівом громадських об'єднань України видав книгу "Чорнобильська трагедія. Документи і матеріали", яка містить 508 документів із закритих фондів архівів вищих державних установ України та колишнього СРСР, ряду міністерств та відомств. Це комплексне багатоаспектне видання мовою документів розкриває механізм принесення керівництвом СРСР України в жертву заради збереження іміджу могутньої держави: відмовлятися від допомоги, запропонованої іншими країнами. Жажливість змісту великої кількості цих документів вражає до глибини душі. Як люди, що їх видавали та підписували, спромоглися піти на такі злочини!

26.12.96р. Із 4770 обстежених радіологічним діагностичним центром Звенигородської центральної поліклініки жителів району не виявлено радіаційних елементів лише у 849 дорослих та 123 дітей. Із обстежених 148 учасників ліквідації радіаційні елементи містяться в організмі 141. Найбільше хворих із сіл Чичиркозівки, Княжі та Старої Буди.

28.12.96р. За рахунок чорнобильських коштів частково оплачено купівлю будинку для учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 1 категорії Станіслава Можжила. На душі полегкість: людині допомогли.

29.12.96р. У 1996 році відділом у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС видано 36 посвідчень потерпілим внаслідок Чорнобильської катастрофи,

Продовження на 15 стор.

Займався дезактивацією на 4 реакторі, зробив 26 виїздів. Отримав радіаційну дозу 11, 32 рентгени. Ліквідатор II категорії.

Стратієнко Василь Олександрович, народився 29 січня 1937 року в с. Озірна Звенигородського району Черкаської області.

З 27.09.1986р. по 31.12.1988р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ПО "Маяк". Також брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював водієм, возив спецгрупу для гасіння реактора. Виконав три рейси від Черкас до Чорнобиля.

Ліквідатор II категорії. Член організації "Союз Чорнобиль України".

Тарасевич Юрій Володимирович, народився 6 серпня 1963 року в с.Хліпнівка Звенигородського району Черкаської області.

1982 року пішов до лав Радянської армії. Залишився на післястрокову службу.

У 1986 році 27 квітня по бойовій тривозі був направлений на виконання завдань на Чорнобильську АЕС. Будували наметові містечка, завозили хімічний захист. Привозили бійців для виконання робіт на ЧАЕС. Із-за тяжкої хвороби був комісований з лав Радянської армії в запас. У 1989 році був направлений в інститут радіаційної медицини міста Києва. По хворобі став інвалідом 2 групи. Був нагороджений медаллю захисника Вітчизни, медаллю учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Титаренко Петро Авксентійович, народився 26 червня 1956 року в с.Юрківка Звенигородського району Черкаської області.

У 1986 році від Звенигородського РАПО був направлений на ліквідацію аварії на Чорнобильській АЕС. Перебував там 3 дні, з 2 по 4 травня. Відрядження проходило в с. Зазімені, яке розташоване неподалік від реактора.

Терлига Петро Михайлович, народився 12 березня 1959 року в с.Шевченкове Звенигородського району Черкаської області.

14 березня 1989 року Звенигородським райвійськоматом було призвано на військові збори, пов'язані з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, де й перебував по 3 серпня. Займалися виконанням робіт, пов'язаних з побутовим обслуговуванням військ південного сектору Чорнобильської зони.

Нагороджений пам'ятним знаком "Учасник ліквідації на Чорнобильській АЕС".
Терлига Світлана Олександрівна, народилася 25 липня 1968 року в с.Стецівка Звенигородського району Черкаської області.

В період з 20.01.1987р. по 23.02.1987р. перебувала на Чорнобильській АЕС. Ліквідатор 2-ї категорії.

Турчаненко Сергій Анатолійович, народився 18 липня 1953 року в м.Звенигородка Черкаської області.

З 27 серпня по 15 вересня 1986 року брав участь в ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС на посаді інженера-диспетчера Чорнобильського РЕМ, де виконували роботи по обслуговуванню та ремонту ліній електропередач та підстанцій 30-кілометрової зони відчуження.

З 1994 року інвалід III групи - захворювання пов'язане з роботами на ЧАЕС.

Ліквідатор I-ї категорії.

Ушаков Сергій Григорович, народився 29 серпня 1949 року в м. Звенигородка Черкаської області.

У 1986 році був командирований до м. Іваньків, а звідти до м. Поліське, що знаходилося в 30 км. зоні від Чорнобильської АЕС. Займався дезактивацією доріг. Перебував на ліквідації наслідків аварії з 05.05.1986р. по 18.05.1986р.

Ліквідатор I категорії. Нагороджений орденом "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС". Інвалід III групи.

Федьорченко Григорій Іванович, народився 27 липня 1951 року в с. Боровикове Звенигородського району Черкаської області.

У період з 07.06.1988р. по 23.08.1988р. був направлений Звенигородським РВК у с. Ороне Київської області, де брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС у військовій частині №49903. Отримав дозу опромінення 4,7 БЕР.

Харченко Микола Петрович, народився 29 червня 1961 року в с. Русалівка Маньківського району Черкаської області.

З 04.05.1986р. по 02.10.1986р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Служив у медсанбаті, де брав військових хворих, уражених радіацією.

Ліквідатор II категорії.

Харченко Михайло Миколайович, народився 5 січня 1942 року в с. Тарасівка Звенигородського району Черкаської області.

17 травня 1986 року був командирований у м. Прип'ять. Бував скважини.

Ліквідатор I категорії. Має нагороди.

Хейлик Микола Іванович, народився 20 травня 1954 року в с. Ново-Українка Звенигородського району Черкаської області.

З 11.02.1990р. по 27.04.1990р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Займався дезактивацією приміщень, працювали позмінно. Проживали в с. Оранове.

Хименко Микола Григорович, народився 17 грудня 1959 року в с. Боровикове Звенигородського району Черкаської області.

23 січня 1987 року направлений на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС. Проживали в с. Ороне, жили в палатках, які опалювалися буржуйками. На роботу возили на автомобілях, працювали біля четвертого реактора. Були в масках і військовій формі. Виносили сміття відрами в певне місце, звідки забирали вже інші люди. Бачив і саму тріщину, але близько туди не підпускали. Працювали по 3, а іноді по 6 годин. Це залежало від кількості отрима-

Ліквідатори аварії на ЧАЕС

них рентген. А визначали це так: заміряли радіацію на станції і множили на кількість відпрацьованих годин. Коли верталися із зміни, одяг не обробляли нічим. На другий день працював у Прип'яті у пральні. Прали одяг для всіх працюючих. Третього дня був листоношею - розносив ліквідаторам листи, посилки, газети. Та, як кажуть, біда приходить не одна. Вдома захворів і помер син Вітя, якому було лише 8 місяців. Повідомили телеграмою. Спочатку не відпустили, сказали, щоб набрав 21 рентген, а було тільки 14,94. Та все ж таки відпустили. Після похорону вернувся в частину, і 21 березня відпустили додому назавжди.

Ліквідатор II категорії.

Цюменко Віктор Олексійович, народився 20 лютого 1959 року в с. Стебне Звенигородського району Черкаської області.

У липні 1986 року був направлений на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС. Працював в 30 км. зоні, возив цемент із станції Вільча на РБВ.

Ліквідатор I категорії. Нагороджений подякою, медалями "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС", "За заслуги".

Черненко Валентин Мефодійович, народився 24 березня 1955 року в с. Лозоватка Шполянського району Черкаської області.

З 17.09.1989 р. по 10.11.1989 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Має 32 виїзди на станцію.

Ліквідатор III категорії.

Чурп'га Михайло Миколайович, народився 18 листопада 1956 року в с. Босівка Лисянського району Черкаської області.

З 06.06.1988 р. по 31.10.1988 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

З 11.11.1990 р. по 11.2.1990 р. був знову направлений на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС.

Шалденко Володимир Михайлович, народився 3 вересня 1956 року на хуторі Бизимівка Звенигородського району Черкаської області.

12 листопада 1987 року був відкликаний військоматом із запасу та відправлений на боротьбу із наслідками вибуху на ЧАЕС в 30-кілометрову зону в с.Оранове. Звідти відправляли на місце призначення - Прип'ять. В обов'язки входило обстеження техніки, а також ремонт.

Шаранов Микола Михайлович, народився в селищі Березівка, Гусовський район, Пермська область на Уралі.

З 12 грудня по 1 квітня 1987 знаходився на ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС. Ліквідацію проводив в с.Орані Іванківського району Київської області.

Шевченко Валерій Іванович, народився 22 березня 1953 року в с.Пединівка Звенигородського району Черкаської області.

На Чорнобильській АЕС працював ліквідатором 90 днів з 11 лютого по 27 квітня 1990 року. Нагороджений подякою учаснику ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС за мужність і сумлінне виконання покладених на нього завдань. Має посвідчення ліквідатора аварії 3 категорії.

Шевченко Василь Іванович, народився 19 березня 1949 року в с.Княжа Звенигородського району Черкаської області.

З 23 березня 1987 року по 24 травня 1987 року брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, має 8 виїздів на станцію. Одержав дозу опромінення 10,64 рентген. Має посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії по Чорнобильській АЕС 3 категорії.

Шибик Анатолій Володимирович, народився 18 квітня 1956 року в м.Боярка Київської області.

Учасник ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС II категорії.

Нагороджений медаллю "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС".

Шпак Борис Архипович, народився 11 березня 1957 року в с.Стецівка Звенигородського району Черкаської області.

Брав участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС з 10 листопада по 10 грудня 1986 року. Ліквідатор 2 категорії.

Шпара Валентин Борисович, народився 3 лютого 1966 року в м. Таллін, Естонія. З 06.06.1986р. по 26.06.1986р. в складі зведеного загону пожежної охорони Черкаської області брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Військова частина знаходилась в м. Чорнобиль. Основним завданням було дезактивація території і гасіння торфів.

Ліквідатор II категорії. Нагороджений медаллю "За активну роботу по охорону общественного порядка" та подякою.

Штогрин Ігор Григорович, народився 20 січня 1960 року в с. Сивен Ізяславського району Хмельницької області.

З 23.01.1987р. по 18.03.1987р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Ліквідатор II категорії.

Шульга Михайло Володимирович, народився 3 січня 1958 року в м. Черкаси.

У січні-травні 1988 року брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, в с. Рудня-Іллінецька в 10 км. зоні. Має 35 виїздів на АЕС.

Ліквідатор III категорії. Нагороджений грамотою.

Яловенко Василь Саватійович, народився 10 січня 1963 року в с. Ризине Звенигородського району Черкаської області.

У 1986 році брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Працював водієм.

Ліквідатор II категорії.

Продовження. Початок на 14 стор.

віднесених до категорії 1. Це утрічі більше, ніж у попередні роки. 7 із них уже померли.

28.01.97р. Майже рік на українському телебаченні на каналі "Гравіс" виходить передача "Чорнобильські сенсації", яка перемогла у номінації, як краща циклова передача, на фестивалі "Українська перспектива". Її ведучий Артем Зосименко стверджує, що передача здобула популярність відразу після її першого виходу в ефір, коли прозвучала "дійсно сенсаційна інформація" про махінації під час огороження колючим дротом 30-кілометрової зони відчуження, коли за каністр спирту можна було домовитися, щоб вона простягнулася лівише, або правіше того чи іншого населеного пункту.

9.04.97р. Спаси, о Господи, і матір, і дитину.

Не допусти Чорнобиля пожеж.

Вже напалася лиха Україні,

Вже досить з неї всіх тюремних вез.

Такі слова-молитва викарбувані на гранітній плиті, встановлений напередодні 10 роковин Чорнобильської трагедії на полі між Заліссям і Чорнобилем. Тут 26 квітня минулого року закладено меморіальний парк "Зелений гомін" на честь пам'яті про загиблих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

15.04.97р. Німецький добродійний фонд "Діти Чорнобиля" пропонує Україні ультразвукові прилади ранньої діагностики раку щитовидної залози, бо за прогнозами німецьких лікарів в Україні через 10-річчя настане "пік" у поширенні пухлинних захворювань, спричинених аварією на ЧАЕС.

26.04.97р. Одинадцять річниця трагедії. Її переддень громадськість відзначила пікетуванням будинку Кабміну, маніфестацією, організованою Добродійним фондом допомоги інвалідам Чорнобиля, мітингом представників Фонду інвалідів Чорнобиля столиці. Заходи мали соціальну спрямованість - чорнобильці разом з ветеранами протестували проти намірів уряду позбавити їх ряду соціальних пільг.

20.05.97р. Інформація по радіомовленню: сьогодні місту енергетиків Славутич виповнилося 10 років. Це чи не наймолодше місто у Європі (середній вік славутичан - 10 років) - сусід атомної станції з такою горезвісною біографією. Місто, мабуть, єдине в Україні, де людей народжується більше, ніж покидає цей світ.

23.08.97р. У травні обласна лікарня за допомогою пересувної лабораторії на сучасній апаратурі, придбаній обласним чорнобильським управлінням, проводила роботу по визначенню наявності цезію-137 в організмі жителів району усіх населених пунктів, річна сума рентагенна доза близько 50 м/ бер або перевищує цей рівень. Виявлена в організмі людей кількість радіонуклідів незначна. Однак, спеціалісти стверджують: вплив радіації на організм людини, особливо у так званих малих дозах, ще потребує вивчення.

5.09.97р. Чула, як у Звенигородській районній поліклініці бабуся розповідала терапевту: "Я захворіла серцем, як "зробилася" ота клята аварія на "атомці", і нас із села, що біля Чорнобиля, переселили. Тоді забирали у нас корів і кудись відвозили. Підійшла я до своєї корівки попрощатися, бо знала, що ми із нею більше ніколи не побачимося. Вона теж це відчувала і з очей у неї побігли дрібненькі слізки. Ви бачили коли-небудь, як тварина плаче? Ці сльози вдарили мені у серце. Скільки жити буду - цього не забуду." Лікар заспокоїла стареньку, рада була не хвилюватися.

7.09.97 р. Померла від онкохвороби молода 25-річна жінка - моя ровесниця із села Вільхивець. Коли оформляла її "чорнобильське" посвідчення потерпілої I категорії, довго не могла відвести погляду від фото: молода, вродлива. Не віриться, що більше ніколи вона не обійме свою трирічну донечку, не втішить хвору матір. А інша

Продовження на 16 стор.

Продовження. Початок на 15 стор.

молода жінка із села Юрківка - мати двох дітей - померла, навіть не дочекавшись посвідчення. Ось вони - чорні сліди "звізди" Полин!

15.09.97р. - Скажіть, як я можу ще довести, що дійсно був у Чорнобилі? - говорив один із учасників ліквідації, які не пройшли перевірку правильності видачі посвідчень "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС", поклавши на мій робочий стіл документи і "розбухлу" медичну картку із діагнозами "букету" хвороб. По обличчю цього літнього чоловіка текли сльози.

Так, нині деякі із ліквідаторів чекають більше року необхідних підтверджень про роботу в зоні - довідки із Центрального архіву Міністерства оборони, адже ж через райвійськкомат до Чорнобиля було направлено найбільше людей. Документи на видачу 9 посвідчень, які було видано на підставі рішень судів, передані обласною комісією на розгляд комісії із спірних питань при МНС та у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС.

5.10.97р. На даний час у Звенигородському районі - 8 дітей, віднесених до I категорії.

20.09.97р. Асоціація "Лікарі Чорнобиля" за розробленою Всесвітньою організацією охорони здоров'я методологією вивчала в Україні, Білорусії, Росії медичні аспекти наслідків Чорнобильської катастрофи. Результати спостережень показали: у дітей, які знаходилися у момент аварії у внутрішньому розвитку, найбільш явна патологія - затримка розумового розвитку - у 2 рази більша, ніж у інших, народжених до аварії. На жаль, важко пояснити, чи сталося це під дією так званих "малих" доз радіації, чи у результаті сильного психологічного стресу, який відчули у 1986-му їхні матері.

18.10.97р. Дивно, але факт: онкозахворювань серед самоселів менше, ніж у людей такого ж віку, які проживають за межами зони відчуження. Якщо радіація порівняно мало впливає на організм старої людини, то для молодого, особливо дитячого, вона небезпечна навіть у малих дозах. Нині у зоні відчуження, за офіційними даними, проживає близько 650 осіб.

22.12.97р. Незважаючи на прохання людей, через тяжкий фінансовий стан закрито онковідділення Звенигородської ЦРЛ. В той же час у районі за цей рік померло 115 онкохворих.

25.12.97р. За рік на апараті "СІЧ" радіологічним діагностичним центром Звенигородської ЦРЛ обстежено 6024 жителі Звенигородщини. З них не виявлено радіаційних елементів у організмах всього 360 дорослих та 290 дітей.

26.12.97р. За даними Мінчорнобиля 10 тисяч "липових" посвідчень було вилучено у учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС у 1997 році. Для України, звичайно, це цифра вражаюча. Та чи дійсно всі посвідчення були "липовими"?

28.12.97р. У 1997 році народилося 334 немовлят. Із них - 59 із патологією, 4 мертворождалих. Пішло із життя 1282 жителів, із них - 5 дітей віком до 1 року.

*Чорні дзвони б'ють трагічно й часто
По усіх нас, по країні б'ють.*

Віра Красильник.

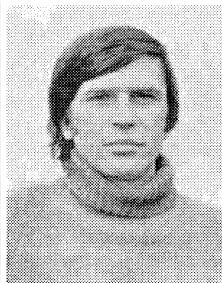
3.02.98р. Страшна звістка: невиліковна хвороба поклатала у могилу семирічну дівчинку Віку зі Звенигородка. Її батько - Тарас Петренко - був одним із тих, хто упокорював "мирний" атом, хто врятував усе живе на землі занадто дорогою ціною - ціною свого здоров'я і життя своєї дитини. Віка народилася вже після трагедії.

11.02.98р. У каплиці одного з онкологічних центрів СНД є копія ікони "Всецариця", або "Пантанасса" по-грецьки, де відправляють святі молебні за важкохворих

Продовження на 17 стор.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ. А ЇМ БИ ЩЕ ЖИТИ І ЖИТИ

Бабченко Володимир Григорович
(1947 - 2009) - м.Звенигородка



Бевзенко Олександр Петрович
(1951 - 2009) - с.Вільховець.

В Чорнобилі працював з 12 листопада 1987 року по 16 січня 1988 року. Ремонтував техніку на станції Янов. на території, яка безпосередньо прилягала до 3 і 4 енергоблоків. Працював у складі військової частини 34003 село Оране.

Бордун Павло Сергійович
(1955 - 2003) - м.Звенигородка

Волошин Олег Михайлович
(1960 - 2003) - м.Звенигородка

Волющук Станіслав Йосипович
(1961 - 2008) - м.Звенигородка

Гродь Сергій Юргісович (1959-1997) - с.Вільховець

Драчук Василь Михайлович
(1958 - 2004) - м.Звенигородка

Дудниченко Василь Миколайович
(1950 - 2003) - м.Звенигородка

Євич Петро Іванович (1952-1992) - с.Моринці

Забожко Микола Іванович
(1953 - 2006) - м.Звенигородка

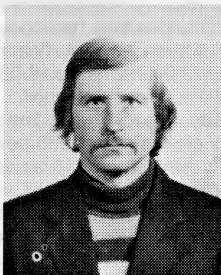
Зозуля Василь Іванович
(1949 - 1996) - с.Попівка.

Як військовозобов'язаний у складі частини №18576 брав участь в ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. був у відрядженні в період з 17.09.89р. наказ №520 по 5.11.89р. наказ №618 Зона №2 вересень 14 днів. жовтень 30 днів. листопад 5 днів. одержав дозу опромінення 2 бер. Працював водієм, вивозив відходи з Чорнобиля.



Канцідайло Євген Григорович
(1955 - 1998) - с.Будище.

З вересня по грудень 1986р. призваний Звенигородським райвійськкоматом для ліквідації наслідків аварії Чорнобильської АЕС.



ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ. А ЇМ БИ ЩЕ ЖИТИ І ЖИТИ

Клименко Олексій Миколайович (1958 - 2009) - с.Боровикове.
13 липня 1986 року забрали на ліквідацію аварії на Чорнобильській АЕС. Працював на 4 блоці АЕС.

Коваль Володимир Іванович (1952 - 2008) - м.Звенигородка

Колісник Володимир Іванович (1952 - 1992) - с.Козацьке.

На початку 1991 року був на роботах по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС протягом півтора місяці.

Коміренко Василь Васильович (1953 - 2007) - с.Рижанівка.
Працював водієм автобуса в м.Херсон. Звідти і потрапив на перевезення населення з забрудненої зони Чорнобильської АЕС.

Костенко Леонід Іванович (1946 - 2002) - м.Звенигородка

Кречетов Олександр Семенович (1950 - 2006) - м.Звенигородка

Курченко Григорій Миколайович (1956 - 2009) - с.Будище.
В 1986 році на ліквідацію аварії Чорнобильської АЕС від автобази 17163 була відправлена колона машин. Григорій Миколайович був призначений начальником колони. Працював в 30-кілометровій зоні Чорнобиля з 27 червня по 15 липня 1986р.

Лавріненко Василь Нестерович (1949 - 1997) - с.Попівка.

Як військовозобов'язаний у складі частини №15731 брав участь в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС з січня по березень 1990р.

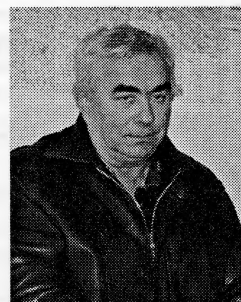
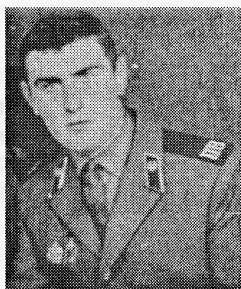
Лагода Петро Федорович (1944 - 2006) - с.Козацьке.

З 6 по 26 червня 1986 року був на роботах по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Мазур Анатолій Дмитрович (1938 - 2007) - м.Звенигородка

Мамкович Анатолій Валентинович (1950 - 2009) - м.Звенигородка

Мінченко Микола Андрійович (1950 - 2010) - м.Звенигородка



Продовження. Початок на 16 стор.

раковими пухлинами, оскільки, як помітили люди, саме перед цією іконою отримало зцілення багато хворих на рак.

12.02.98 р. По телебаченню почула, що нещодавно в Ірпіні померла 12-річна Яна, не дочекавшись допомоги. Їй потрібна була пересадка кісткового мозку. На жаль, нині в Україні немає жодного центру з пересадки кісткового мозку у той час, як у Росії їх - 4, в Німеччині - 20!

18.02.98р. Прийшла у відділ 30-річна жінка, майбутня мати, яка нині працює на ЧАЕС. Що змушує цю людину ризикувати своїм життям і життям майбутньої дитини?

19.03.98р. Газета "Вісник Чорнобиля" відзначила своє перше 10-річчя. Віддрукований в епіцентрі атомної катастрофи - Чорнобилі та призначений для працівників зони відчуження цей вісник здобув визнання серед читачів з усіх кутків України.

6.04.98 р. В Україні відкрився перший дитячий центр з трансплантації кісткового мозку. Як зазначено у виступах в день відкриття, "кількість дітей, у яких виявлено гематологічні та онкологічні патології, особливо зросла після Чорнобильської катастрофи і нині складає 500-700 тисяч (! - прим. моя) дітей у рік".

15.04.98 р. Тема для роздумів: "Дослідження у групі дітей, які проживають у зоні Чорнобильської аварії, показали: малюків переслідує фобія катастроф. Звідки страх? Народилися вони після біди, але слова "вибух", "землетрус", "катастрофа" викликають у дітей панічний страх. Жоден із них не може пояснити, чого конкретно він боїться, адже ніякого вибуху діти не бачили". Можливо, цей страх дітям, народженим після Чорнобиля, передався, як кажуть, з молоком їхніх матерів, які перебували у постійній тривозі за долю своїх дітей, їхнє майбутнє?

26.04.98 р. Дванадцята річниця Чорнобильської трагедії. За православним звичаєм друга неділя після Великодня - проводи. На цвинтарі - розмаття вінків. Ми із знайомою йдемо між уквітчаних могил. Біля могили Саші Каравана зупиняємося.

Він був із наймолодшого призову ліквідаторів. Випускник-відмінник Звенигородської школи ім. С.М.Кірова (нині Т.Г.Шевченка) та Черкаського пожежно-технічного училища. У 1986 році проходив практику там, де проводилася дезактивація техніки, пригнані від зруйнованого четвертого блоку ЧАЕС - із зони, яку лише через п'ять років назвали зоною відчуження. Згодом, після розподілу, була у його житті "Прип'ять і ЧАЭС" і "чудо-атомний прогрес". "одесский сводный наш отряд, две сотни преданных ребят".

У пекельних умовах писав він рядки пісні, вперше проспіваної за межею. Писав одну із життєвих сторінок про народний подвиг:

*За сорок днів нам всім попало -
Жестокій атам не щадил.
І лише одно нас всіх спасало -
Сто грам и дружний коллектив.*

Сорок днів роботи у зоні! Двісті молодих і вродливих юнаків, яким би кохати і дарувати життя дітям, і яким лікарі порадили: "...рік утриматися і п'ять років не одружуватися".

Саша мріяв вступити до академії, був кандидатом у майстри спорту. Навіть лікарі не могли передбачити, що незначна травма ноги виявиться небезпечною. Гаряча кров стала фатально білою. У його матері - Алли Іванівни - залишилася перепустка № 032875, виписана сину на право в'їзду у закриту зону, та довідка про те, що Олександр знаходився в умовах підвищеної радіації. Зараз мати стоїть біля пам'ятника і не зводить очей з надмогильного фото. Потім так обережно торкнулася хустинкою, витираючи пил, мовби він міг іще раз поглянути у блакить неба своїми світлими очима й сказати: "Мамо,

Продовження на 18 стор.

Продовження. Початок на 17 стор.

зрозумій - нас направляли туди, де ми були найпотрібніші". У її волоссі - паморозь свинини. А в очах... Немає, мабуть, у нашій мові таких слів, які б передали усю глибину материнського горя! "Якби не наші діти, то хто знає, що з нами було б!" - каже святу правду мати.

7.05.98р. Телеоператор Валентин Антонович знімав жерло реактора із відкритої кабіни вертольота. Помер після цього дуже швидко - 5 листопада 1986 року. Того холодного дня за ним плакало все телебачення, пише газета "Вісник Чорнобіля".

19.05.98р. Кореспондент "Независимости" Андрій Білоусов у матеріалі "Обличчям до вогню" під рубрикою "Ім'я тобі - людина" про перших упокорювачів трагедії написав: "Якби не вміння та не професіоналізм Телятникова, ми могли б мати не 30-кілометрову, а 300-кілометрову зону відчуження, а, можливо, і більшу. Він попередив найстрашніше, що могло статися."

8.07.98р. Спостерігається значне руйнування бар'єрів на шляху виникнення ланцюгової реакції "саркофагу" ЧАЕС. Тож нині існує реальна загроза викиду радіоактивного пилу. Все ж міжгалузевий науково-технічний центр ЧАЕС запевняє, що тримає ситуацію під контролем.

28.07.98р. 23 липня в обласну санепідемстанцію було направлено на обстеження продукти харчування із Звенигородського району. Із 15 проб усі містять радіоактивні речовини. Навіть манна каша із молочної кухні має позитивний результат.

29.09.98р. Лікарі району констатують: у селі Княжа, яке віднесено до 3-ї зони радіоекологічного контролю, із обстежених 330 школярів гіперплазію виявлено у 145, вегето-судинну дистонію у 809, анемію у 182 дітей. Із 628 обстежених звенигородських дошкільнят 508 - хворі.

19.10.98р. У тролейбусі у місті Черкасах кондуктор, перевіряючи квитки, запропонувала одному із ліквідаторів оплатити проїзд, мотивуючи тим, що термін дії його посвідчення закінчився 1 жовтня. Коли ж обурений ліквідатор повідомив, що термін обміну посвідчень продовжено до 1 жовтня, вона сердито відповіла:

- Нічого не знаю! Той, хто дійсно був у Чорнобилі, вже давно помер!

Пасажири тролейбуса були обурені.

11.11.98р. На засіданні президії районної ради відзначено: в районі погіршилися демографічні показники, народжуваність складає 9,5 на 1000 населення, смертність 21,0, природний приріст уже який рік від'ємний. Зростає загальна захворюваність населення - частіше інших реєструються захворювання системи кровообігу, органів дихання, збільшується кількість новоутворень в організмі, прослідковується зв'язок цих захворювань з станом екологічної та техногенної ситуації в районі.

26.04.99р. Тринадцята річниця Чорнобильської трагедії. Як говорять у народі, фатальна дата. Кабінет Міністрів і надалі продовжує політику "мінімізації" і пропонує значно скоротити чисельність населених пунктів, що матимуть статус потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС. Знову "мітинговий бум" охоплює все більшу кількість потерпілого внаслідок Чорнобильської катастрофи населення України.

25.05.99 р. Епіграфом до вірша В.Цимбалістого "Я тебе не люблю" є слова:

*Чорнобиль, Чорнобиль,
Ти тінню до ніг моїх впад.
Чорнобиль, Чорнобиль,
Ти в мене любов і життя відібрав.*

Думаю, що ці слова може сказати про себе кожен учасник ліквідації. Наприклад, водій Ватутінської пожежної частини №24 Станіслав Григорович Колос працював на відкачуванні важкої води, доки не впав, знепритомнівши. Нині - пенсіонер, має I групу інвалідності. Іван Матвійович Яковенко працював у військово-польовому

Продовження на 19 стор.

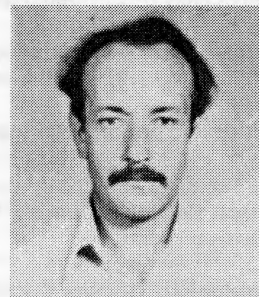
ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ.
А ЇМ БИ ЩЕ ЖИТИ І ЖИТИ

Мовчан Юрій Філімонович (1942-2006) - с.Попівка

Неділько Віталій Михайлович
(1956 - 2011) - с.Рижанівка.

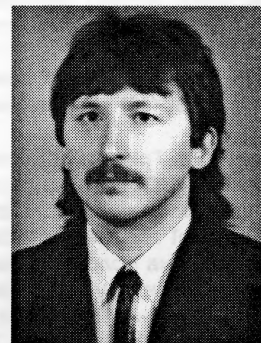
Орел Володимир Васильович
(1965 -2008) - с.Будище.

З 23 березня по 11 травня 1987 року брав участь в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, знаходився в селі Оране.



Очеретяний Василь Онисимович (1937-2009) - с.Чижівка.
Ліквідатор аварії в Челябінську - 40.

Павлик Олексій Григорович (1953 -2006) - м.Звенигородка



Петров Сергій Леонідович (1961 - 2003)

23 січня по 18 березня 1987 року очищав радіоактивно заражені території.

Підгорній Василь Андрійович (1955 - 2006) - с.Козацьке.
На початку 1987 року 3 місяці був на роботах по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Підчис Іван Олександрович (1950 - 2006) - с.Рижанівка.

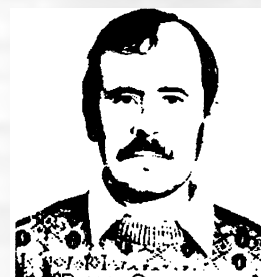
Пірогов Володимир Іванович (1956 - 2006) - м.Звенигородка

Плахотник Василь Федорович (1954 - 2005) - м.Звенигородка

Помазан Сергій Павлович (1949 - 1997) - с.Козацьке.
З березня по травень 1987 року приймав участь по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Ракша Олександр Сергійович (1959 - 2008) - с.Будище.

З 19 червня по 6 серпня 1986 року брав участь по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.



ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ. А ЇМ БИ ЩЕ ЖИТИ І ЖИТИ

Романенко Степан Федорович (1931-2008) - с.Моринці.

Садко Петро Семенович (1952-1997) - с.Вільховець.

Самойленко Ігор Олександрович (1963-2005) - с.Моринці.

Семенченко Григорій Андрійович (1938 - 2006) - м.Звенигородка.

Сікало Михайло Якович (1952 -2005) - с.Попівка.

Як військовозобов'язаний брав участь в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Сорокін Віктор Іванович (1952-2010) - с.Ризине.
У вересні 1989 р. працював біля реактора ЧАЕС.

Стаднійчук Володимир Федорович (1930-2010) - с.Стецівка.
В травні-червні 1986 р. працював в с.Страховісся.

Стаховський Володимир Олександрович (1928 - 2000) - м.Звенигородка

Строїн Анатолій Савелійович (1939 - 2003) - м.Звенигородка

Терещенко Микола Іванович (1931-1997) - с.Вільховець.

Фещенко Василь Федорович (1948-1995) - с.Вільховець.

Цибульський Володимир Петрович (1949 - 2008) - м.Звенигородка

Черкасенко Андрій Панасович (1948 - 2007) - м.Звенигородка

Шкапенко Юрій Михайлович (1958 - 2006) - с.Хлипівка.

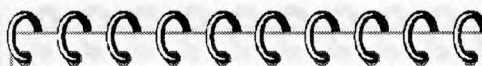
Шолох Віктор Олексійович (1932-1989) - с.Шевченкове.

Шолох Федір Єфремович (1946 - 1998) - с.Шевченкове.

Штанько Микола Іванович (1959 - 2000) - с.Шевченкове.
З травня 1986 року був призваний на пункт призначення для ліквідації наслідків Чорнобильської АЕС. Всього був 78 днів. В зоні 14 днів.

Щирський Павло Васильович (1955 -2007) - м.Звенигородка

Яковенко Іван Матвійович (1944-2001) - с.Гудзівка.
З перших днів після вибуху на ЧАЕС працював майже півроку в Чорнобилі. Надавав медичну допомогу ліквідаторам.



Продовження. Початок на 18 стор.

шпиталі спочатку у Горностаєвому, що біля Страховісся у Чорнобильському районі, згодом - у селі Стешини Поліського району з лютого 1986 аж до січня 1987... У 1992 році у нього був інсульт, у 1995 ампутували ногу - радіація б'є по судинах. Інвалід II групи.

2.06.99р. У книзі "Ми, переможені Чорнобилем" є такі свідчення учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС: "Три місяці ми пробули там, але жодного разу нам не міряли радіаційний рівень. І навіть у військових квитках не зробили ніяких записів. Лише у 1991 році я наполіг і мені поштампували квиток. На той час я вже майже втрачав свідомість"

12.11.99р. У альбомі "Дзвони Чорнобиля" - картини художника Петра Ємця "Чорнобильська мадонна", "Вічна зупинка", "Будівельник військового батальйону", які нині знає весь світ. У 1986-му за 5 днів до катастрофи у нього було творче відрядження у Чорнобиль. Він пробув там 3 роки. Пройшовши через Чорнобильське пекло, він отримав значну дозу опромінення. Чорнобильська катастрофа на його полотнах така, якою її побачив Художник з великої літери.

25.02.2000 р. Один з учасників ліквідації розповів, як його знайомий - молодий і здоровий водій - зумів перегнати із чорнобильського кладовища зараженої техніки дорогий новий автомобіль. Хизувався перед друзями, який він спритний, що зумів задарма таку "круту тачку" відхопити. А через рік їзди на "крутій тачці" він помер.

22.05.2000р. До Чорнобильської трагедії медицина реєструвала щороку близько 5 нових випадків на рак щитовидної залози у дітей. Нині приріст становить близько 50. "Пік" захворювання очікується на 2004-2005 роки.

2.08.2000р. Двоє відвідувачів поцікавилися: де можна дізнатися, як влаштуватися на роботу на Чорнобильську АЕС. Що спонукає людей зважуватися на такі кроки? Безробіття? Безвихідь?

28.09.2000р. В Україні діє громадська організація "Союз Чорнобиль", покликана захищати права потерпілих від Чорнобильської катастрофи. Відділення цієї організації вже накопичили великий досвід громадської діяльності щодо допомоги ліквідаторам, переселенцям, інвалідам, дітям. Сьогодні на зборах ініціативної групи створено Звенигородську районну громадську організацію "Союз Чорнобиль". Її очолив учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, людина небайдужа до чужого горя Анатолій Васильович Налпенко. Активну участь в створенні даної організації взяли начальник відділу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Звенигородської районної державної адміністрації Михайло Васильович Солончук, а також активісти громадського руху Леонід Юрійович Чернявський, Василь Тимофійович Поштаренко, Борис Олександрович Мішин, Володимир Олександрович Савченко.

16.12.2000р. Через 23 роки від дня пуску Чорнобильської АЕС- 15 грудня - її винесли суворий вирок - "Закрити"! Лише через 14 років після того, як вона стала чорним знаком нашої національної біди, забравши тисячі людських життів і десятки тисяч зробивши каліками, відмовилися від її послуг! Сьогодні, на думку багатьох (і на мою особисто), потрібно взагалі закрити усі атомні станції. Але, як стверджують спеціалісти, це, практично неможливо ні в Україні, ні в будь-якій іншій країні світу. Нині ядерна енергетика стала одним із основних виробників енергії у світі - більше 70 відсотків світової електроенергії виробляється на атомних станціях. В Україні цей показник сягає 50 відсотків. Тому, навіть, якщо сьогодні буде прийнято рішення про закриття усіх АЕС в Україні, вони все одно будуть працювати протягом 20-30 років.

17.05.2001р. Звенигородська районна громадська організація "Союз Чорнобиль", не маючи державної підтримки, надає матеріальну допомогу дорослим та дітям,

Продовження на 20 стор.

Учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС (1 категорія)

Продовження. Початок на 19 стор.

потерпілим внаслідок аварії на ЧАЕС, турбується про забезпечення "чорнобильців" паливом, медикаментами, путівками на санаторно-курортне лікування, харчуванням потерпілих дітей Також виділяє дітям новорічні подарунки, влаштовує для них поїздки на новорічні свята у столицю та обласний центр. І в цьому - неабиякий запал та енергія голови цієї організації Анатолія Васильовича Налпенка.

26.04.2003 р. Дев'ятнадцятарічниця Чорнобильської катастрофи. З ініціативи районної громадської організації "Союз Чорнобиль" при активній підтримці райдержадміністрації та міської влади відкрито пам'ятний знак потерпілим від Чорнобильської катастрофи, який постійно нагадуватиме нам, що Чорнобиль - це, насамперед, подвиг народу, відкрита рана не тільки на березі Прип'яті, а й у душі кожної людини.

23.04.2006р. Станом на 1 квітня ц.р. за даними МНС, нині в Україні проживають 308694 учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС. З них: до 1 категорії віднесено 65181 особа, до 2 категорії - 191167 осіб, до 3 категорії - 52346 осіб.

26.04.2006 р. Двадцять років трагедії. Вже декілька днів напередодні цієї чорної дати у телепрограмі "Новини" - репортажі із зони відчуження. Показують опустілі Прип'ять, Чорнобиль. Мені здається, що ці місця нагадують радіаційний заповідник. Кореспонденти ТСН розмовляють із "самоселами", які добровільно повернулися у свої села. Що змушує людей зважуватися на такий крок? ... "Яка радіація? Ви мені її покажіть. Як побачу, тоді, може, злякаюсь". "Тут народилася, тут і помру". "Там (на переселенні) жити несила".

28.12.2006р. За допомогою апарату "СІЧ" у діагностичному радіологічному центрі Звенигородської районної поліклініки на наявність в організмі радіаційних елементів обстежено 6412 жителів району, з яких - 4831 дорослих та 1381 дитина. Не виявлено "довгоживучого" цезію лише у 135 дорослих та 68 дітей. Це майже у 5 разів більше, ніж було десять років тому - у 1996-му.

3.02.2007р. Як стало відомо, більше, ніж 440 млн. євро виділила протягом 20 років Україні Єврокомісія на проекти, пов'язані із ліквідацією наслідків аварії на ЧАЕС.

22.04.2008р. Співпрацюючи з Черкаськими обласними організаціями "Союз Чорнобиль" та "Діти Чорнобиль", Звенигородська районна громадська організація "Союз Чорнобиль" постійно опікається проблемами потерпілих від катастрофи громадян. Нині, завдяки турботі членів організації консультацію у столичних спеціалістів Київської консультативно-діагностичної поліклініки Української дитячої спеціалізованої лікарні "Охматдит" отримали 238 потерпілих дітей Звенигородщини. Щороку надається і одноразова допомога матерям онкохворих дітей, яких нині у районі 11.

28.04.2008р. Відрадно, що за рахунок чорнобильських коштів було частково оплачено купівлі будинків для трьох учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС нашого району.

1.06.2008 р. У травні місту Чорнобиль виповнилося 815 років. У 1993, коли святкували його 800-річчя, Ліна Костенко сказала: "Чорнобиль - 800 років життя і 7 років смерті. Хай буде у нашій пам'яті безсмертним". Хай...

23.02.2009р. Нині на території Звенигородського району проживає 279 учасників ліквідації на ЧАЕС. З них, віднесених до першої категорії - 53, до другої - 161, до третьої - 65, здоров'я яких ослаблено. Всі ті, хто упокорював "мирний" атом, потребують постійного лікування. Серед найболючіших проблем - затримка виплати компенсації ліквідаторам на продукти харчування згідно фізіологічних норм.

Продовження на 21 стор.

№ п/п	П.І.Б.	Адреса
1	АНИЩИК НІНА ПЕТРІВНА	м.ЗВЕНИГОРОДКА
2	БАБЕНКО ВАСИЛЬ ПЕТРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
3	БАЗИЛЕВСЬКИЙ МИКОЛА МАРКІЯНОВИЧ	с.СТЕЦІВКА
4	БАШОВИЙ АНАТОЛІЙ ЛЕОНІДОВИЧ	с.СТЕБНЕ
5	БЕРДНІКОВ МИКОЛА ПАВЛОВИЧ	с.КОЗАЦЬКЕ
6	БОЙКО ВІКТОР ІВАНОВИЧ	с.МОРИНЦІ
7	БРУЄВ ВАЛЕНТИН ВАСИЛЬОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
8	БУГАЙОВ МИКОЛА ІВАНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
9	ВЕРНИГОВ ВАЛЕРІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
10	ВІННІЧЕНКО ОЛЕКСАНДР ВАЛЕНТИНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
11	ВЛАСЕНКО ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
12	ГАНУШЕВИЧ ГРИГОРІЙ СТАНІСЛАВОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
13	ДАЩЕНКО ГРИГОРІЙ АНИСИМОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
14	ЄЛЕТІН ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ	с.ЧИЧИРКОЗІВКА
15	ЖУГАН БОРИС АНТОНОВИЧ	с.ОЗІРНА
16	ІВАНОВ АНАТОЛІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
17	ІЛЯСОВ АНДРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
18	КАБАНЯЧИЙ ПЕТРО ПЕТРОВИЧ	с.КОЗАЦЬКЕ
19	КАБАШКО ВОЛОДИМИР ОЛЕКСІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
20	КАЛІН ВАЛЕРІЙ ПАВЛОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
21	КИНИЦЯ МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ	с.СТЕБНЕ
22	КИРИЛЕНКО ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
23	КОВАЛЕНКО СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
24	КОШЛАК МИКОЛА ІВАНОВИЧ	с.СТЕЦІВКА
25	КРАМАРЕНКО ДМИТРО ІВАНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
26	КРЕКОТЕНЬ СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
27	КУЗЬМЕНКО ВАСИЛЬ КИРИЛОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
28	КУЧЕРЕНКО ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
29	ЛІСОВИЙ ІВАН СТЕПАНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
30	МАЗУР НАДІЯ СТЕПАНІВНА	м.ЗВЕНИГОРОДКА
31	МОЖЧИЛЬ СТАНІСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
32	МУЗИЧЕНКО ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ	с.ОЗІРНА
33	МУРЕЙКО МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ	с.ЮРКІВКА
34	НАСИРОВ ВІКТОР ХУСЕЙНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
35	НУРИЄВ ДЖОРА НУРИЄВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
36	ОРИШИЧ ЯКІВ ГРИГОРОВИЧ	с.ЧИЖІВКА
37	ПАВЛЕНКО ЮРІЙ ІВАНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
38	ПАЛАДІЙ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
39	ПАСТУШЕНКО ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ	с.ЮРКІВКА
40	ПИТЕЛЬ МИКОЛА ЙОСИПОВИЧ	с.ЮРКІВКА
41	ПІДДУБНИЙ МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
42	ПОНОМАРЕНКО ОЛЕКСАНДР ВОЛОД.	м.ЗВЕНИГОРОДКА
43	ПОПОВ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
44	ПОТИЛКО МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ	с.СТЕЦІВКА
45	РЯБОНЕНКО ІВАН ФЕДОРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
46	СИВАЧЕНКО ВІКТОР ПЕТРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
47	СИНІЦЯ ЛІЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА	м.ЗВЕНИГОРОДКА
48	СКЛАДАНЮК ЛЕОНІД ГРИГОРОВИЧ	с.БАГАЧІВКА
49	СЛИНЧЕНКО АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
50	СЛИНЬКО ВОЛОДИМИР ТИМОФІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
51	СОКОЛОВ ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
52	СЮКАЛО ГРИГОРІЙ ПЕТРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
53	ТАРАСЕВИЧ ЮРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ	с.ХЛИПНІВКА
54	ТІХОМІРОВ ВАЛЕНТИН МИХАЙЛОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
55	ТОКОВА НАДІЯ МИКОЛАІВНА	м.ЗВЕНИГОРОДКА
56	ТОКОВИЙ ЮРІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
57	ТУРЧАНЕНКО СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
58	УШАКОВ СЕРГІЙ ГРИГОРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
59	ФЕДОРЕНКО МИКОЛА ІВАНОВИЧ	с.КОБИЛЯКИ
60	ХАРЧЕНКО МИХАЙЛО МИКОЛАЙОВИЧ	с.ТАРАСІВКА
61	ШИЛНИК ІВАН МИКОЛАЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
62	ЯРЕМЕНКО ІВАН ГАВРИЛОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА

Учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС (2 категорія)

№ п/п	П.І.Б.	Адреса
1	АЛЕКСЕЄВ ВІТАЛІЙ ГРИГОРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
2	АЛЕКСЕЄВ ВІТАЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
3	АНУЩЕНКО ОЛЕГ ВАСИЛЬОВИЧ	с.РИЗИНЕ
4	БАБЕНКО МИКОЛА ПЕТРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
5	БАБІЙ ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ	с.КНЯЖА
6	БАБІНСЬКИЙ ПЕТРО ВАСИЛЬОВИЧ	с.ГУСАКОВЕ
7	БЕГА КОСТЯНТИН ВАЛЕНТИНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
8	БЕРКУН ВОЛОДИМИР ФЕДОРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
9	БІЛИЙ МИКОЛА СЕМЕНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
10	БІЛЯВСЬКИЙ ІВАН ПАВЛОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
11	БОЙКО АНАТОЛІЙ ПИЛИПОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
12	БОЙКО ВОЛОДИМИР ВІКТОРОВИЧ	с.РИЗИНЕ
13	БОНДАРЕНКО БОРИС ГРИГОРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
14	БОЯРИН СЕМЕН СТЕПАНОВИЧ	с.ЮРКІВКА
15	БРАТЧУК ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ	с.ХЛИПНІВКА
16	БРОДОВСЬКИЙ ВАСИЛЬ АНАТОЛІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
17	БУРСАК ІВАН ЯКОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
18	БУТЕНКО ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
19	ВІДОМЕНКО ЛЕОНІД ПЕТРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
20	ВІДОМЕНКО АНАТОЛІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ	с.МОРИНЦІ
21	ГАВРИЛЬЧЕНКО МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ	с.ВОДЯНИКИ
22	ГАВЧУК ВАСИЛЬ МИКИТОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
23	ГАПІЧ ВОЛОДИМИР АНАТОЛІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
24	ГОЛИК ОЛЕКСІЙ ДЕНИСОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
25	ГОЛОБОРОДЬКО АНДРІЙ ПАВЛОВИЧ	с.СТЕЦІВКА
26	ГОРБУНОВ ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ	с.ОЗІРНА
27	ГОРДІЄНКО ОЛЕКСАНДР САВЕЛІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
28	ГОРКУН ВІКТОР АНАТОЛІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
29	ГОРБЕЦЬ СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
30	ГОРШКОВ ГЕННАДІЙ КАРПОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
31	ГРИБОК ОЛЕКСІЙ ПЕТРОВИЧ	с.ЧИЖІВКА
32	ГРИЩЕНКО ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
33	ГУЛІЙ ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ	с.БАГАЧІВКА
34	ГУЛЬКО БОРИС ГРИГОРОВИЧ	с.СТЕЦІВКА
35	ДЕЙНЕГА МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ	с.ЧИЖІВКА
36	ДЕМЧЕНКО ДМИТРО ІВАНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
37	ДЗЮБА СЕРГІЙ МИХАЙЛОВИЧ	с.МУРЗИНЦІ
38	ДОВГАНЬ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
39	ЖВАНЕНКО ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ	с.НЕМОРОЖ
40	ЖОРНОВИЙ ВАСИЛЬ ПЛАТОНОВИЧ	с.ШЕВЧЕНКОВЕ
41	ЖУКОВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
42	ЗАБОЛОТНИЙ АНАТОЛІЙ ІЛЛІЧ	с.КОЗАЦЬКЕ
43	ЗАВАЛІЙ БОРИС ПИЛИПОВИЧ	с.МОРИНЦІ
44	ЗАВАЛЬНЮК ВОЛОДИМИР ТИХОНОВИЧ	с.СТЕЦІВКА
45	ЗАДІПРЯНИЙ СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
46	ЗАКУТНИЙ ВАСИЛЬ ОЛЕКСАНДРОВИЧ	с.ЧИЧИРКОЗІВКА
47	ЗАРНИЦЬКИЙ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
48	ЗДОРОВИЛО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ	с.СТЕЦІВКА
49	ІВАНЕНКО ГРИГОРІЙ МИХАЙЛОВИЧ	с.БОРОВИКОВЕ
50	ІВАНЕНКО ВІТАЛІЙ СТАНІСЛАВОВИЧ	с.МОРИНЦІ
51	ІВАНЧЕНКО В'ЯЧЕСЛАВ ЄВДОКИМОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
52	ІЛЬЧЕНКО СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ	с.ШЕВЧЕНКОВЕ
53	ІСАЧЕНКО ВАЛЕНТИН МИКОЛАЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
54	КАЛИТА ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
55	КИМГІР ПЕТРО ІВАНОВИЧ	с.МОРИНЦІ
56	КЛЕЦЬКО ЄВГЕНІЙ ДМИТРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
57	КЛИНОВИЙ МИХАЙЛО СЕМЕНОВИЧ	с.КОЗАЦЬКЕ
58	КОЛІСНИК ІВАН ГРИГОРОВИЧ	м.ЗВЕНИГОРОДКА
59	КРАВЕЦЬ ЮРІЙ УСТИМОВИЧ	с.ВІЛЬХОВЕЦЬ
60	КУРЯТІН ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ	с.ВІЛЬХОВЕЦЬ
61	КУЧЕР ДМИТРО ПАВЛОВИЧ	с.КОБИЛЯКИ
62	ЛАГОДА ІВАН ДМИТРОВИЧ	с.КОЗАЦЬКЕ
63	ЛАХНО ТАРАС ОЛЕКСАНДРОВИЧ	с.МОРИНЦІ
64	ЛЕВІНСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ	с.ЧИЧИРКОЗІВКА
65	ЛЕЛЕКА ІГОР ДМИТРОВИЧ	с.ГУДЗІВКА

Продовження. Початок на 20 стор.

2.03.2009р. Прикро, що після так званої перереєстрації 20 учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС нашого району відмовили у наданні статусу ліквідатора і лише після повторної подачі документів до тимчасової комісії з перевірки правильності видачі посвідчень "Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС" при Черкаській обласній держадміністрації двома особам вдалося повернути втрачені пільги.

22.04.2009р. Як зазначено в газеті "Акцент", інформування населення про Чорнобильську епопею розпочалося 23 роки тому з коротенької замітки із 23 слів, надрукованої на сторінках газет лише 29 квітня 1986 року. Текст в усіх газетах однаковий - кожне слово погоджувалося у "верхах": Від Ради Міністрів СРСР

На Чорнобильській атомній станції сталася аварія, пошкоджений один з атомних реакторів. Вживаються заходи для ліквідації наслідків аварії. Потерпілим надається допомога. Створено урядову комісію". Це все, що влада вважала за потрібне повідомити людям про те, що загрожувало їх життю і "прославляло" на весь світ. У той час керівництво зарубіжних країн вже вжили заходів, аби захистити своїх громадян!

26.04.2009р. 23-тю річницю Чорнобильської трагедії вшановано новим міжнародним проектом, спрямованим на забезпечення першочергових інформаційних потреб людей, які проживають на забруднених територіях. "Що ми можемо зробити, аби врятувати цей край? Як мінімум, створити музей втраченої Атлантиди", - впевнена лауреат Шевченківської премії Ліна Костенко.

27.04.2009р.

*Чорнобиль - тінь блукаюча вночі,
Що ходить під дверима до світання.
О, Господи, мовчи, мовчи, мовчи.
Вшануймо біль хвилиною мовчання.
О, Боже, Боже, допоможи.
Дай зборим ліки, кволим - силу,
Здоров'я тим, хто уцілів
І спокій тим, хто ліг в могили, -*

Такі слова-молитва викарбувано на гранітному постаменті меморіалу постраждалим від Чорнобильської катастрофи у Звенигородці, відкриття якого відбулося напередодні 23-ї річниці Чорнобильської катастрофи. Споруджено меморіал з ініціативи Звенигородської районної організації "Союз Чорнобиль", при активній фінансовій підтримці районної та міської рад звенигородським підприємцем М.П. Ніконенком. Гранітну споруду увінчує великий Дзвін Пам'яті. Він не дає задрімати людській совісті, постійно нагадуючи про одну із найбільших трагедій сучасності. Це - символ безсмертя тих, хто назавжди пішов від нас і чию душу і до сьогодні ятрить гіркий пекучий присмак Зірки Полин.

29.12.2009р. На даний час на території Звенигородського району проживає 48342 жителів. З них - дорослого населення - 40097 осіб, дитячого - 8248. За цей рік на Звенигородщині народилося 409 немовлят. Померло 964 жителі. На 1000 тисячу населення -19,9 %, в той час, як по області даний показник становить 16,9 %, по Україні - 15,3%. Від онкозахворювань померла 101 особа, тобто 10,4 %. Загальна захворюваність на 10000 населення становить 19993 (обласний показник відповідно 21751).

18.01.2010р. За даними Звенигородської районної громадської організації "Союз Чорнобиль", станом на 01.01.2010 року в районі проживає 22692 особи, які мають статус постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. З них: учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС - 274 особи, понад 5 тисяч дітей мають статус потерпілих, з них - 13 дітей є інвалідами Чорнобиля. Щорічно в районі збільшується кількість інвалідів на 50-60 осіб.

22.01.2010р. У березні минулого року члени Звенигородської громадської організації "Союз Чорнобиль"

Продовження на 22 стор.

Учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС (2 категорія)

Продовження. Початок на 21 стор.

побували у місті Києві на 3-й національній конференції з питань замінно-підтримувальної терапії. Завдяки їхнім зусиллям нині при Звенигородському наркологічному диспансері діє центр замінно-підтримувальної терапії.

24.04.2010р. Страшна звістка. Два тижні тому у Миколи Андрійовича Мінченка стався інсульт, який виявився для нього фатальним - уражений невидимим "мирним" атомом організм не витримав, поклавши у могилу 59-річного чоловіка. У останню путь його проводжало багато людей: рідних, знайомих, тих, хто разом з ним лікувався наслідки аварії на "атомці". А довкіл, як писав поет, - "така весна, аж солов'ї співать стомились".

26.04.2010р. "Майже 129 тисяч жителів Черкащини і більше 25 тисяч дітей мають статус потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи. 6 тисяч наших земляків стали інвалідами, більше тисячі сімей учасників аварії втратили своїх годувальників", - такі дані навів голова Черкаської обласної державної адміністрації Сергій Тулуб на мітингу - реквієму, який відбувся в Першотравневому парку обласного центру. Також очільник області наголосив, що 20 травня буде підготовлено відповідну програму, яка передбачатиме поліпшення житлових умов, забезпечення пільговим медичним обслуговуванням. Програму планують затвердити на колегії облдержадміністрації.

27.12.2010р. Протягом 2002-2010 років у районі померло 28 учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Середній вік 50 - 60 років

25.05.2010р. Відтепер Звенигородську районну громадську організацію очолює депутат Звенигородської районної ради, голова соціально-екологічної партії "Союз. Чорнобиль. Україна." Олександр Васильович Бурсак. Нині його найбільше хвилює те, що в Україні не фінансується програма медичного забезпечення чорнобильців, не будують житло для інвалідів та сімей-переселенців, не виплачуються виплати десятикам тисяч чорнобильців в розмірах, визначених рішеннями судів. Всі ці дії, на його думку, створюють соціальну напругу та можуть призвести до масових протестних виступів та соціального вибуху.

14.12.2010р. У день закінчення будівництва саркофагу над зруйнованим четвертим енергоблоком Чорнобильської АЕС ми вшановуємо учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС - людей, які своєю героїчною працею, своєю подвигом, ціною здоров'я, а то й життя локалізували зруйнований реактор, загнавши його у бетонне "Укриття". Пів року, з червня по листопад 1986 року, 206 днів і ночей тривала жорстока робота майже 90 тисяч ліквідаторів. 30 листопада 1986 року був підписаний акт прийняття в експлуатацію об'єктів під назвою "Укриття" і комплексу захисних споруд, а вже 14 грудня в офіційному повідомленні було зазначено, що на Чорнобильській атомній електростанції внаслідок здійснення великих наукових, технічних та інших заходів завершено важливий етап робіт з ліквідації наслідків аварії. Як писала всеукраїнська газета "Сільський час" від 27 квітня 2001 року, "нащадкам ще належить оцінити, якими героїчними зусиллями людей різних національностей було споруджено небачене "Укриття" над зруйнованим блоком АЕС".

Всього ж упродовж 1986-1987 років на території Чорнобильської АЕС, в умовах високого радіаційного опромінення, працювало близько 200 тисяч людей, серед яких близько 300 наших земляків, з яких нині до першої категорії віднесено 40 осіб, до другої - 98, до третьої - 59 жителів Звенигородщини. Аж 6 мільйонів доларів США було затрачено на будівництво об'єкта "Укриття" та консервацію четвертого енергоблоку!

29.12.2010р. На наявність радіонуклідів в організмі на апараті "СІЧ" у діагностичному радіологічному центрі Звенигородської районної поліклініки обстежено 7208 жителів. З них - виявлено радіонукліди у організмі 5369

Продовження на 23 стор.

66 ЛИСЕЦЬКИЙ МИХАЙЛО ЄВСТАФІЙОВИЧ
67 ЛОХНО ІВАН ЮХИМОВИЧ
68 МАКАРОВ ІВАН ЄВГЕНІЙОВИЧ
69 МАНЖОС ІВАН ТРОХИМОВИЧ
70 МАНЬКО ВІКТОР ГРИГОРОВИЧ
71 МЕЛЬНИЧЕНКО МИКОЛА ПЕТРОВИЧ
72 МИКИТЮК ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ
73 МИЛОКОСТИЙ ЛЕОНІД МЕРКУРІЙОВИЧ
74 МИНЯЙЛО АНАТОЛІЙ ВІКТОРОВИЧ
75 МОМОТ ВОЛОДИМИР ЯКОВИЧ
76 НЕДОНОСОК МИКОЛА ЮХИМОВИЧ
77 НОВІКОВ ПЕТРО ГЕННАДІЙОВИЧ
78 ОДЕСЬКИЙ ДМИТРО ВАСИЛЬОВИЧ
79 ОЛЕФІРЕНКО СЕРГІЙ ВІКТОРОВИЧ
80 ОЛІЙНИК АНАТОЛІЙ СЕРГІЙОВИЧ
81 ОХРІМЕНКО ЮРІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ
82 ПАВЛОВ ОЛЕКСАНДР ГРИГОРОВИЧ
83 ПАНИВАН ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ
84 ПАЩЕНКО СЕРГІЙ ГРИГОРОВИЧ
85 ПЕДАН ВАЛЕНТИН ВАСИЛЬОВИЧ
86 ПЕТРЕНКО ТАРАС ВАСИЛЬОВИЧ
87 ПЕТРОВ ПАВЛО ІВАНОВИЧ
88 ПЕЧЕНИЙ РОМАН АНАТОЛІЙОВИЧ
89 ПІПКО СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ
90 ПОГОРІЛИЙ ПЕТРО КИРИЛОВИЧ
91 ПОРОХНЕНКО СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ
92 ПОСТОЛЕНКО СТЕПАН МИХАЙЛОВИЧ
93 ПОСТОЛЕНКО ВАСИЛЬ ЄФРЕМОВИЧ
94 ПУСТОВІТ ВАСИЛЬ ПЕТРОВИЧ
95 РАДВАНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ
96 РЕВЕЛЯК АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ
97 РОМАНЕНКО ІВАН АРТЕМОВИЧ
98 РУДЕНКО ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ
99 СВИНЦІЦЬКИЙ ВАСИЛЬ МИКОЛАЙОВИЧ
100 СЕВАСТЯНОВ ПЕТРО АНДРІЙОВИЧ
101 СЕРВАТИНСЬКИЙ ВАСИЛЬ СЕРГІЙОВИЧ
102 СИДОРЕНКО ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ
103 СИНИЦЯ ЛЕОНІД ІВАНОВИЧ
104 СЛИНЬКО ПЕТРО ОЛЕКСІЙОВИЧ
105 СНИТКО ГРИГОРІЙ ГРИГОРОВИЧ
106 СНІСАР МИКОЛА АНАТОЛІЙОВИЧ
107 СТЕПАНЕНКО ГЕННАДІЙ НАЗАРОВИЧ
108 СТЕПАНЧЕНКО ВАЛЕРІЙ МИХАЙЛОВИЧ
109 СТРАТІЄНКО ВАСИЛЬ ОЛЕКСАНДРОВИЧ
110 ТАТАРЕНКО ВАСИЛЬ ПАВЛОВИЧ
111 ТАТАРЕНКО ПЕТРО ОВКСЕНТІЙОВИЧ
112 ТЕЛІЖЕНКО ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ
113 ТЕЛІЖЕНКО ВАЛЕРІЙ ФЕДОРОВИЧ
114 ТЕРЕШКЕВИЧ ЛЕОНІД ФЕДОРОВИЧ
115 ТЕРТИЧНА СВІТЛАНА ОЛЕКСАНДРІВНА
116 ТІТАРЕНКО МИКОЛА ТРОХИМОВИЧ
117 ТОВКАЧ СЕРГІЙ ОЛЕСІЙОВИЧ
118 ТЬОТЧЕНКО МИКОЛА ІВАНОВИЧ
119 УСАТИЙ ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ
120 ФАКЕЄВ ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ
121 ФІЛІН ІГОР МИКОЛАЙОВИЧ
122 ХАРЧЕНКО МИКОЛА ПЕТРОВИЧ
123 ХИМЕНКО МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ
124 ХІВРЕНКО ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ
125 ЦЬОМЕНКО ВІКТОР ОЛЕКСІЙОВИЧ
126 ЧЕМОДУРОВ ВАСИЛЬ ОЛЕКСІЙОВИЧ
127 ЧЕРЕДНИЧЕНКО ВАСИЛЬ ДМИТРОВИЧ
128 ЧЕРНЕНКО ВАСИЛЬ МИКОЛАЙОВИЧ
129 ЧЕРНЕНКО МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ
130 ЧЕРНЮК ОЛЕГ ВАСИЛЬОВИЧ
131 ЧУХРІЙ ЮРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ
132 ШАБАЛА ПЕТРО НАЗАРОВИЧ
133 ШАЛДЕНКО ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ

с.МОРИНЦІ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.СТЕБНЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.НЕМОРОЖ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ЮРКІВКА
с.МОРИНЦІ
с.МИХАЙЛІВКА
с.ВОДЯНИКИ
с.СТЕЦІВКА
с.ВІЛЬХОВЕЦЬ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ЧИЖІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ВІЛЬХОВЕЦЬ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.МОРИНЦІ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ЧИЧИРКОЗІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ЮРКІВКА
с.ВІЛЬХОВЕЦЬ
с.ВІЛЬХОВЕЦЬ
с.ШЕВЧЕНКОВЕ
с.ШЕВЧЕНКОВЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ШЕВЧЕНКОВЕ
с.КНЯЖА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ОЗІРНА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ЮРКІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.СТЕЦІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.РИЗИНЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ЧИЖІВКА
с.БОРОВИКОВЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.СТЕБНЕ
с.ШЕВЧЕНКОВЕ
с.ЧИЧИРКОЗІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.СТЕЦІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ТАРАСІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА

Учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС (2 категорія)

134 ШАЛДЕНКО МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ
135 ШАРАПОВ МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ
136 ШВЕЦЬ ВАСИЛЬ МИХАЙЛОВИЧ
137 ШВЕЦЬ ІГОР МИХАЙЛОВИЧ
138 ШВЕЦЬ ЕДУАРД МИХАЙЛОВИЧ
139 ШЕВЧЕНКО МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ
140 ШИБИК АНАТОЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ
141 ШКЛЯРУК НИКОЛАЙ ДАНИЛОВИЧ
142 ШПАК ІГОР БОРИСОВИЧ
143 ШПАК БОРИС АРХИПОВИЧ
144 ШПАРА ВАЛЕНТИН БОРИСОВИЧ
145 ШПИЛЬОВИЙ АНАТОЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ
146 ШТОГРІН ІГОР ГЕОРГІЙОВИЧ
147 ЯКИМЕНКО СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ
148 ЯЛОВЕНКО ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ
149 ЯЛОВЕНКО ВАСИЛЬ САВАТІЙОВИЧ

м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.МОРИНЦІ
с.ГУДЗІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.СТЕБНЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.СТЕБНЕ
с.СТЕЦІВКА
с.КОЗАЦЬКЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ШЕВЧЕНКОВЕ
с.ЧИЧИРКОЗІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.РИЗИНЕ

Учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС (3 категорія)

№
п/п

П.І.Б.

Адреса

1 БАБІЙ МИКОЛА ОЛЕКСАНДРОВИЧ
2 БЕРКО АРКАДІЙ АДАМОВИЧ
3 БОНДАРЕНКО ЖОРЖ ВАСИЛЬОВИЧ
4 ВІНАРСЬКИЙ ВАСИЛЬ ДМИТРОВИЧ
5 ВОЛОШИНЕНКО ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ
6 ГАПІН ВОЛОДИМИР АНАТОЛІЙОВИЧ
7 ГОНЧАР ОЛЕКСАНДР ФЕДОРОВИЧ
8 ДЕНИСЕНКО СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ
9 ДЯЧЕНКО ПЕТРО ПРОКОПОВИЧ
10 ЖВАНЕНКО МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ
11 ЗІНЧЕНКО ПЕТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ
12 ІВАНОВ МИКОЛА ЛЕОНІДОВИЧ
13 ІВАЩЕНКО ІВАН ГНАТОВИЧ
14 ІВАЩЕНКО ВОЛОДИМИР ДЕМ'ЯНОВИЧ
15 КИШЕЙДА ОЛЕКСАНДР ФЕДОРОВИЧ
16 КОВАЛЕНКО ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ
17 КОВАЛЬ МИКОЛА ОЛЕКСАНДРОВИЧ
18 КОМАНДАНТ ПАВЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ
19 КУЗЬМЕНКО ВОЛОДИМИР МИКИТОВИЧ
20 КУЗЬМЕНКО ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ
21 ЛАШКОВ ІВАН ЛЕОНІДОВИЧ
22 ЛИМАР МИКОЛА ПЕТРОВИЧ
23 ЛИСЕНКО МИКОЛА ПАВЛОВИЧ
24 МІЗЕРІЙ АНАТОЛІЙ АНДРІЙОВИЧ
25 МОРОЗ МИХАЙЛО ДАНИЛОВИЧ
26 МУДРАГЕЛЬ ВОЛОДИМИР АНАТОЛІЙОВИЧ
27 МУСІЄНКО СЕРГІЙ ГРИГОРОВИЧ
28 НАЛПЕНКО АНАТОЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ
29 НАСТИЧ ВАСИЛЬ ВІКТОРОВИЧ
30 ПАНОВ ВОЛОДИМИР АНДРІЙОВИЧ
31 ПОТОЦЬКИЙ ЄВГЕН ІВАНОВИЧ
32 ПРОЦЕНКО ГРИГОРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ
33 САПУГА СТАНІСЛАВ МИХАЙЛОВИЧ
34 СЛОБІДЯНИК ПЕТРО ПЕТРОВИЧ
35 СЛЮСАР СЛІПА ІВАНІВНА
36 СТЕПАНЬКО НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА
37 СЬОМАК ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ
38 ТЕРЛИГА ПЕТРО МИХАЙЛОВИЧ
39 ФЕДЬОРЧЕНКО ГРИГОРІЙ ІВАНОВИЧ
40 ХАРТАНОВИЧ АРКАДІЙ ВІКТОРОВИЧ
41 ХЕЙЛИК МИКОЛА ІВАНОВИЧ
42 ЧЕПЧУР ВАСИЛЬ АНТОНОВИЧ
43 ЧЕРНЕНКО ВАЛЕНТИН МЕФОДІЙОВИЧ
44 ЧУРПІТА МИХАЙЛО МИКОЛАЙОВИЧ
45 ШЕВЧЕНКО ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ
46 ШЕВЧЕНКО ВАЛЕРІЙ ІВАНОВИЧ
47 ШТЕЛЬМАХ ПЕТРО ГРИГОРОВИЧ
48 ШИРСЬКИЙ ПАВЛО ВАСИЛЬОВИЧ
49 ЯКУБЕНКО СТЕПАН АНТОНОВИЧ
ЯРОШЕВИЧ МИКОЛА ПАНТЕЛЕЙМОНОВИЧ

м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.КОЗАЦЬКЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.РИЗИНЕ
с.ШЕВЧЕНКОВЕ
с.НЕМОРОЖ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.МОРИНЦІ
с.БАГАЧІВКА
с.ВІЛХОВЕЦЬ
с.ВІЛХОВЕЦЬ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.НЕМОРОЖ
с.КОБИЛЯКИ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ШЕВЧЕНКОВЕ
с.КОЗАЦЬКЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ВОДЯНИКИ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ГУДЗІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ШЕВЧЕНКОВЕ
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.ТАРАСІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.КНЯЖА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
с.КНЯЖА
с.ПЕДИНІВКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА
м.ЗВЕНИГОРОДКА

Начальник управління праці та соціального захисту населення
О.В.Лісова

Продовження. Початок на 22 стор.

дорослих та 1698 дітей. Це найвищі показники за 25 післячорнобильських років!

22.02.2011р. У своїх листах голові комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Семенозі А.І., голові Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя Ківалову С.В., керівникові депутатської фракції Партії Регіонів у Верховній Раді України Єфремову О.С. депутат Звенигородської районної ради, голова соціально-екологічної партії "Союз Чорнобиль" Україна, голова громадської організації "Союз Чорнобиль" Україна, голова Васильович Бурсак наводить дані станом на 01.01.2011 року, згідно яких в Звенигородському районі нині проживає 22696 постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи громадян. Із них - 226 учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Із 5000 потерпілих дітей - 13 дітей - онкохворі та 167 є інвалідами з вродженими вадами від дії радіоактивного забруднення. 50-60 жителів району щорічно стають інвалідами. У той же час чорнобильці району в 2010 році отримували безкоштовно ліків на рік аж на 22 гривні на одну особу (!) Фінансування на спеціальну медичну допомогу та на житло не здійснюється із 2007 року. У зв'язку з цим, Олександр Васильович просить не вносити зміни до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", оскільки, за його словами, даний Законопроект передбачає реальне збільшення обсягу передбаченого "чорнобильським законом" пільг і компенсацій для чорнобильців і в разі прийняття його, як закону, призведе до порушення статті 22 Конституції України.

24.02.2011р. Учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС... Вони захистили все живе на землі ціною власного життя і здоров'я і повернулися до рідних домів, у свої сімейні гнізда з почуттям виконаного обов'язку - громадського, синівського, людського. У їхніх душах - гіркий, пекущий полин неоправної трагедії. В очах - правдива батьківська любов, біль і тривога за дітей своїх - майбутнього народу, держави, нації. На вустах - невимовна засторога: "Бережіть землю рідну від усіх бур і нещаст! Цінуйте життя наше люди!"

Як у вірші звенигородської поетеси Галини Ткаченко:
І моя свідомість зболена стражданням,
І моя душа заледве диха,
І в моєму щасті,
І в моїм коханні
Вічна тінь чорнобильського лиха
І мої сивини світаються дощопроку,
І моя сльозина ніє тихо,
І моя дитина робить перші кроки
По слідах чорнобильського лиха.

06.03.2011р. Чорнобильська катастрофа залишила рану у душі кожної людини. Рану глибоку, кровоточиву, якої людство ще не знало, не відчувало. Вона ятриється роками Вона ніколи не зітреться з пам'яті людства. Її наслідки нагадуватимуть про себе постійно: у земній красі, у житті людському, у майбутньому. І, мабуть, я не помилюся, коли напишу:

Пил Чорнобиля - у росі.

Біль Чорнобиля - у красі.

Пил Чорнобиля - на обличчях.

Біль Чорнобиля - на сторіччя.

Пил Чорнобиля - на роки.

Біль Чорнобиля - на віки.

Пил Чорнобиля - чорна гама.

Біль Чорнобиля - вічна рана.

Пил Чорнобиля - сльози й горе.

Біль Чорнобиля - незагойний.

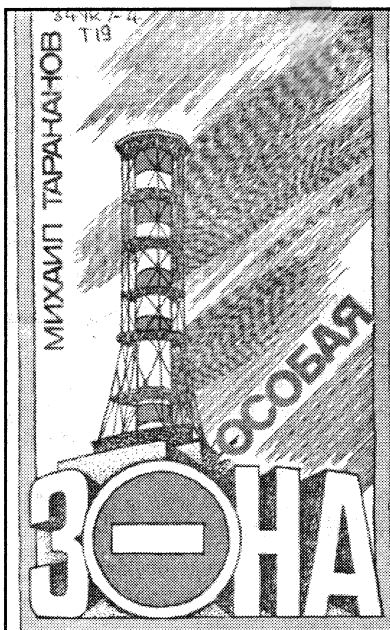
Пил Чорнобиля - ти, як фатум.

Біль Чорнобиля - "мирний" атом.

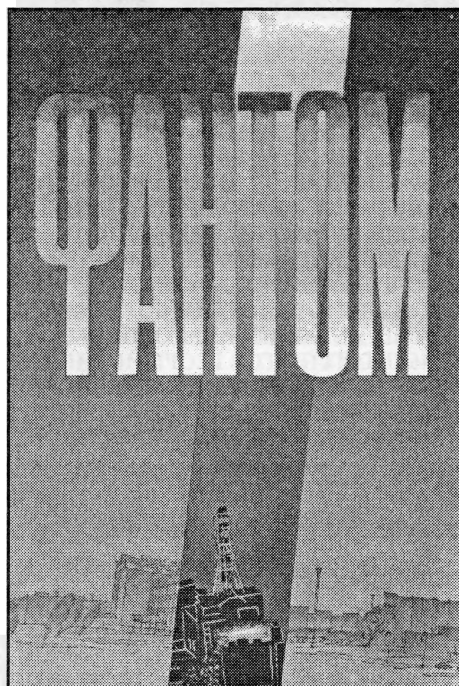
Наша книгарня



Біль і тривога Чорнобиля (Текст): (колективна розповідь про найбільшу техногенну катастрофу в історії людства) К.: ВАТ Видавництво "Київська правда", 2006. – 288с: фотогр.



Тараканов, М. Особая зона (Текст): Документальная повесть: (автор – участник ликвидации на Чернобыльской АЭС – рассказывает о нелегких испытаниях, выпавших на долю воинов, боровшихся с неизвным горем, постигшим нашу страну)/ М. Тараканов. – К: Воениздат, 1991. – 128с.



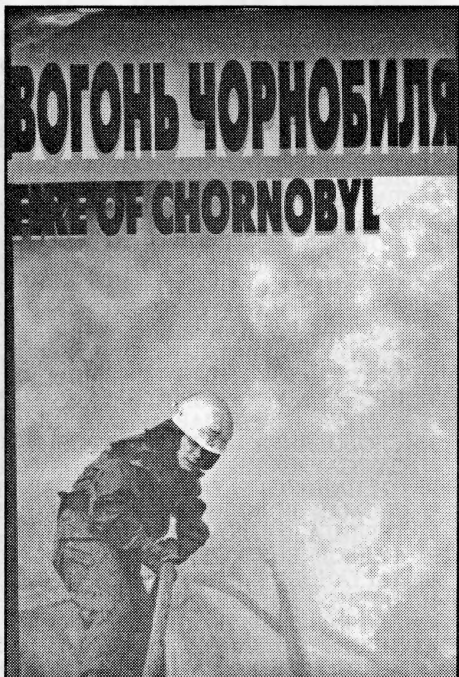
Фантом. Сборник документальных и художественных произведений о трагических событиях на Чернобыльской АЭС (Текст). – М.: "Молодая гвардия", 1989, – 239с: фотограф.



Иллеш А. Репортаж из Чернобиля: Записки очевидцев. Комментарии. Размышления (Текст)/А. Иллеш. – М.: "Мысль", 1987.– 157с.



Чернобыльский репортаж, фотоальбом. Записки писателя В. Яворивского.



Вогонь Чорнобиля. Книга мужності й болю (Текст): (літопис Чорнобильської трагедії у документах, фактах та свідченнях самовидців). – К.: Видавничий дім "Альтернативи", 1998. – 573с. – іл.



*Vivos voco,
mortuos plango,
fulgura frango.*

*Живих кличу,
мертвих оплакую,
блискавки ламаю.*

Напис на дзвоні

*Немає людини,
щоб була б як острів,
сама по собі,
Кожна людина —
грудка землі,
часточка суходолу;
І якщо море змие
хоч би скалку материка,
поменшає Європа,
І те саме буде,
якщо змие
мис або оселю
друга твого,
а чи твою власну,
Від смерті кожної людини
малю і я,
бо я єдиний
з усім людством;
Тому ніколи не питай,
по кому б'є дзвін —
він по тобі.*

Джон Донн, англ. поет
кінця 16-початку 17 ст.

ВІДЛУННЯ ЧОРНОБИЛЯ

Туга

*За які гріхи тебе покарано,
У садах завітчане село?
Темними чорнобильськими хмарами
Твої світлі очі затагло.*

*На твої поля зеленіврунені,
На твою вишневу заметіль
Налетіли атомами збурені
Чорні хижі круки звідусіль.*

*Стрілами невидимими линули
З голубих незайманих небес,
Покрутилися, накричали й кинули
Над селом зловісний чорний хрест.*

*Земле, земле, що могла ввібрала,
Боєм переповнилась до дна,
Берегла, терпіла, закривала
І застигла в німоті сумна.*

*А птахи весняних од співали,
Наливались яблука вином,
Пшениці цвіли, вони не знали,
Що навіки мічені тавром,*

*Що у них, у кожному зернятці,
В глибині дозрілого плода,
В кожному листочку, у ромашці
Причаїлась атомна біда.*

*Зона добровільного відселення —
Називають так тепер мій дім,
Ці поля, сади в розкішній зелені,
І ставки в тумані голубім.*

*Зона, зона, краю розтривожений,
Чи майбутнє є в твоїх дітей?
Чи людська молитва в слові
Божому Благовісним зерном проросте?*

Про Княжу Пісня

*Про моє село словами не розкажеш,
Приїжджай у гості і побачиш сам,
Мов дівчина коси, опустила Княжа
Верби кучеряві у глибокий став.*

*По широких чистих вулицях веселих
Пахощі весняні гонять вітерці,
У садах сміються вікнами оселі,
На полях колоссям дзвонять пшениці.*

*Молодіє Княжа з краю і до краю,
Шебетом дитячим ранок зустріча,
І ніде так пісня дзвінко не лунає
Як в селі моему у вечірній час.*

*Мабуть, десь є села і багатші й кращі,
Та за рідним домом знову жаль бере,
Бо якщо родився ти у нашій Княжі,
То приріс навіки до її джерел..*

Раїса Недоступ

Дума

*Рідний край, колисько калинова,
Солов'їна пісня голосна,
Зажурніла щира твоя мова,
Посмутніла даль твоя ясна.*

*Що ж княжани, стогнуть і зітхають,
Нарікаючи на свій талан?
Ні, сміються, женяться, співають,
Так співають, що не снилось вам.*

*І тепер, поїдьте по району, —
Не побачите весіль таких,
Славних не столом і самогоном,
А обрядом, що прожив віки.*

*І сьогодні в Княжі не загинув
Особливий той весільний спів,
Він зберігся в зморшках, у сивинах,
В думках моїх славних земляків.*

*Тут завжди горів вогонь Купали,
Не змовкала пісня на мосту,
Щедрували та колядували
І кусали диво-Калиту.*

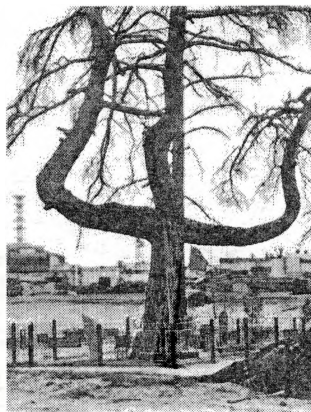
*Так жили і так живуть понині,
Не ведуть зловісним бідам лік,
Духом і надією весільні,
Сіють зерно і збирають хліб.*

*Садять сад, будують нову хату,
Проводжають в школу малюків,
Йдуть до церкви душу очищати
Від людської злости і гріхів.*

*Земляки мої, бідою мічені,
Хай покине вашій дім печаль,
І село, садами щедро вквітчане,
Сотні весен радісно стріча.*

*Заколосьить пишним зерном жниво,
Прилетить лелека до нїзда...
Дай Господь вам світлі і щасливі
При здоров'ї мноїї літа.*

Редакція журналу висловлює вдячність управлінню праці та соціального захисту населення, сільським радам, Звенигородській районній громадській організації "Союз Чорнобиль", колективу центральної районної бібліотеки імені Ю.С.Кримського, завідуючим сільськими бібліотеками-філіалами за допомогу в підготовці матеріалів випуску.



Звенигородка 2011